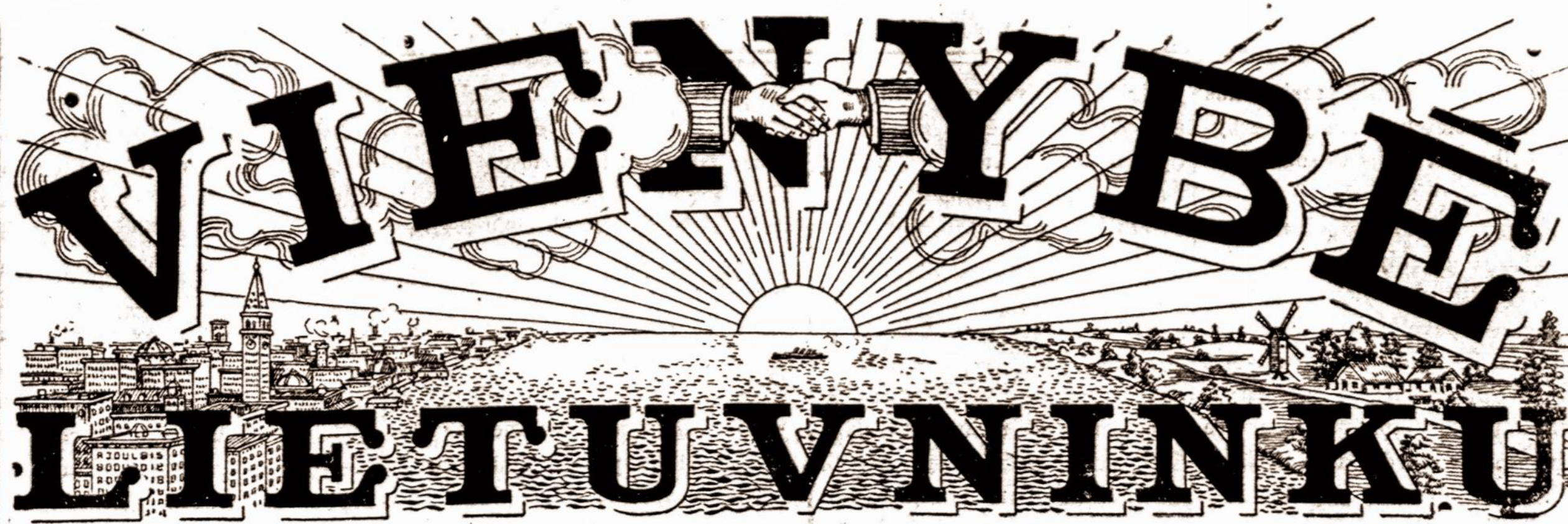

APR 17 1913

"VIENYBE LIETUVNINKU"
 IŠEINA KAS SEREDA
 Brooklyn New York.
 Prenumerata metams:
 Sovietyose Valstijose \$2.00
 Europoje ir kitur \$3.00
 Kanadoje \$2.50
 Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
 Apparsinimų kainų klauskite raštu:
 J. J. Pauksztis ir
 120-124 GRAND ST.
 BROOKLYN NEW YORK.

"VIENYBE LIETUVNINKU"
 PUBLISHED
 EVERY WEDNESDAY.
 Brooklyn New York.
 Yearly subscription rate:
 In the United States ... \$2.00
 To Foreign Countries ... \$3.00
 To Canada \$2.50
 Advertising rates on application.
 Address all communications to the publishers:
 J. J. Pauksztis & Co. (Inc.)
 120-124 GRAND ST.
 BROOKLYN NEW YORK.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

UŽMIRŠTI PAŽADAI.

Jei mes ir nieko neveiktume, tai visgi mes turime...
 Šitas mano padėtas moto savaimi parodo, jog kadir mes nieko neveiktume, betgi mes turime. Tečiau nemanykime, kad mes turime darbų vaisių, — darbų vaisių pagamina tikta veiksmas, kadangi pas mus to nėra, tai ir tų vaisių negali būti.

mėnesiai. Gi pažadėto darbo rezultatų nematyti. Tai klausimas: argi dar tasai periodas nepasibaigė? argi ne laikas būtų parodyti tuos savo darbo rezultatus? Pagaliaus — argi ta komisija išrinkta tik tam, kad būtų komisija? Gal būt ta komisija mano ketvirtame L. S. D. A. suvažiavime išduoti kažkokį labai gerai žinomą, raportą, kurio beklauzdamas gali apie besas-žino-ką mąstyti, o visgi žinosi tokio raporto turinio įtala. —

4. — Tai — *Centralio Kningyno klausimas.*
 Suvažiavime priimtas p. Račkausko įnešimas: įkurti lietuvių archyvą prie New Yorko miesto didžiojo kningyno. Išrinkta tam ir komisija, kurion įėjo: J. O. Širvydas ir V. K. Račkaukas. Ir tai komisijai pavesta surinkti pilną *lituanicos* bibliografiją.

Tuo straipsneliu būtinai noriu pakrapštyti, pajudinti bei sužadinti tūlą mūsų praeitį, nelabai tolimą, bet jau kaip ir užmirštą, nesa niekas apie tą praeitį ne beprimena, tarsi jos ne nebūtų buvę, ir lyg kad nič nieko nebūtų pažadėta.

Kaip būtinai, kaip reikalingas lietuvių terminologijos apdirbimas, tai, rods, kiekvienas tos komisijos sąnarys bei laikraštinnikas labiausia ir geriausia gali žinoti. Jei jau ne delei ko kito toksai terminologijos apdirbimas reikalingas, tai bent reikalingas delei vienodumo labo. Pavyzdin vie name kuriame laikraštyje skaitytos randa žodį „in-a(u)guracija“ (kaip angļu rašoma), kitame gi „inaguracija“ (sektant maž-daug fonetikos). Betgi jei seksime fonetiką, pilnoje to žodžio prasmėje, tai arčiau tiesos gali būti rašant „inouguracija“. Tai tik delei pavyzdžio. Gi kiek mes, amerikiečiai, turime kitų terminologijos dalykų: kakonimų, barbarizmų, archaizmų, bei kitokių dalykėlių, stačiog skeletų, neturinčių nė kūno nė dūšios, kurių jau laikas būtų pradėti vengti arba kuriuos reikėtų vyti laukan iš lietuvių kadir amerikėno pastogės.

Neseniai dar buvo apie tai kalbama laikraščiuose, bet dabar ir pastarieji balsai nutilo bei tikra karstinė ty-la užstojo. Niekas negali pasakyti, išskyrus pačius komisijos sąnarius: kiek surinkta *lituanicos* bibliografijos? ar gauta jau vieta? ar patalpinta ten kiek lietuvių literatūros? ir maž-daug kokie veikalai?

Rugsėjo 27 d. 1912 m., kaip visi žinome, Chicagoje buvo trečiasis Lietuvių Spaudos Draugijos Amerikoje suvažiavimas. Visko, kas ten buvo nutarta aš ne atkartosiu — tai būtų bereikalingas trūsas ir laikraštinn vietos užėmimas. Pajudinsiu tikta tą, ką mes nieko neveikdami turime, t. y. *komitetus*, kurie tuomet išrinkta ir kurie *pažiadėjo veikti*. Irgi neminėsiu visų darbų, kuriuos prižadėjo atlikti, bet tik tūlus jų: — Gerų, naudingų bei vykintinų sumanymų pereiname suvažiavime ne maža padaryta, yra bent iš ko pasirinkti, yra bent kuo pasigirti.

Nėra kas sakyti, visi tie paminėti sumanymai arba galą gavo arba tų komisijų sąnariai visiškai apie savo darbą pamiršo... Nejaugi mūsų visuomenės veikėjai veikia, yt vienos kurios viešpatijos pasiūsti kiton svetimon viešpatijon šnipai tvirtovių planams išvogti? Priegtam, sulig mano nuomone, jei tų komisijų sąnariai apkrauti kitu koku darbu ar nieku būdu negali atlikti to darbo, kurių pasižadėjo dirbti, tai geriausia padarytų jei rezignuotų iš komisijos ir užleistų į tas vietas kitus, kurie turi laiko, kurie gali veikti. Jeigu nesiras jau kompetentiškų žmonių, kurie galėtų užimti pasitraukusiųjų sąnarių vietas, tad geriausia — ir pačias komisijas *panaikinti*. Niekam neįdomus ir be jokios svarbos, jei tai reikia pasakyti, tokių komisijų suvažiavimuose, rankos mostelėjimu bei galvos kryptelėjimu, išduoti tuščių-tuščių „raportai“, susidedanti iš žinomo turinio: nebuvo kada ir komisija nič nieko nenuveikė. Geriau, kad visai nebus panašių komisijų, negu kad jos yra, betgi nieko neveikia, nes tai bus žinia kad nėra ko laukti. Tuščio periodo joks istorikas ir historiją neįtrauks ir nepavadiš jo didžiu bei žymiu istoriniu periodu. Figuros,

Štai apie ką aš noriu paminėti. Tie dalykai, sulig mano nuomone, labai svarbūs, neatidėtinai, bet vykintini.

1. — *Lietuvių kalbos terminologijos klausimas.*
 To klausimo risimą išrinkta pereiname suvažiavime tam tikra komisija, kurion įėjo: d-ras J. Šliupas, p-nai J. Šernas ir Kl. Jurgelionis. Tos komisijos tikslas: rinkti visokių svetimų žodžių, ypač Amerikoje neišvengtinių, ir jų terminologiją apdirbti, gi to darbo rezultatus skelbti neperiodiškai Amerikos lietuviškuose laikraščiuose.

Nėra kas sakyti, visi tie paminėti sumanymai arba galą gavo arba tų komisijų sąnariai visiškai apie savo darbą pamiršo... Nejaugi mūsų visuomenės veikėjai veikia, yt vienos kurios viešpatijos pasiūsti kiton svetimon viešpatijon šnipai tvirtovių planams išvogti? Priegtam, sulig mano nuomone, jei tų komisijų sąnariai apkrauti kitu koku darbu ar nieku būdu negali atlikti to darbo, kurių pasižadėjo dirbti, tai geriausia padarytų jei rezignuotų iš komisijos ir užleistų į tas vietas kitus, kurie turi laiko, kurie gali veikti. Jeigu nesiras jau kompetentiškų žmonių, kurie galėtų užimti pasitraukusiųjų sąnarių vietas, tad geriausia — ir pačias komisijas *panaikinti*. Niekam neįdomus ir be jokios svarbos, jei tai reikia pasakyti, tokių komisijų suvažiavimuose, rankos mostelėjimu bei galvos kryptelėjimu, išduoti tuščių-tuščių „raportai“, susidedanti iš žinomo turinio: nebuvo kada ir komisija nič nieko nenuveikė. Geriau, kad visai nebus panašių komisijų, negu kad jos yra, betgi nieko neveikia, nes tai bus žinia kad nėra ko laukti. Tuščio periodo joks istorikas ir historiją neįtrauks ir nepavadiš jo didžiu bei žymiu istoriniu periodu. Figuros,

Tiesa, komisija pasisakė skelbsiant savo darbo rezultatus *neperiodiškai*, ir delei to tai jos pasisakymo bei pasižadėjimo lyg ir nebūt galima jai priekaišto daryti. Tik nežinia kiek laiko arba kiek mėnesių įeina į tą jos *periodą*. Ligi šio laiko, skaitant nuo suvažiavimo dienos, jau praėjo suvirš šeši

3. — *Literatū Skyrus.*
 Apie šitą skyrių irgi nieko negirdėti. Keletas mėne-

sių atgal „Tėvynėje“ tilpo skyriaus įstatų projektas. Bet jis praslinko ir pro laikraštijos ir pro literatū auisis taip tyliai, kad niekas jo nė nepatėmijo. Tur būt lietuviškai literatai tuo tarpu buvo užsiėmę kuo svarbesniu, įdomesniu, kad nei vienas jų nė nepajdomavo, nė neištarė nė vieno žodelio — ar už ar prieš.

4. — Tai — *Centralio Kningyno klausimas.*
 Suvažiavime priimtas p. Račkausko įnešimas: įkurti lietuvių archyvą prie New Yorko miesto didžiojo kningyno. Išrinkta tam ir komisija, kurion įėjo: J. O. Širvydas ir V. K. Račkaukas. Ir tai komisijai pavesta surinkti pilną *lituanicos* bibliografiją.

Neseniai dar buvo apie tai kalbama laikraščiuose, bet dabar ir pastarieji balsai nutilo bei tikra karstinė ty-la užstojo. Niekas negali pasakyti, išskyrus pačius komisijos sąnarius: kiek surinkta *lituanicos* bibliografijos? ar gauta jau vieta? ar patalpinta ten kiek lietuvių literatūros? ir maž-daug kokie veikalai?

Nėra kas sakyti, visi tie paminėti sumanymai arba galą gavo arba tų komisijų sąnariai visiškai apie savo darbą pamiršo... Nejaugi mūsų visuomenės veikėjai veikia, yt vienos kurios viešpatijos pasiūsti kiton svetimon viešpatijon šnipai tvirtovių planams išvogti? Priegtam, sulig mano nuomone, jei tų komisijų sąnariai apkrauti kitu koku darbu ar nieku būdu negali atlikti to darbo, kurių pasižadėjo dirbti, tai geriausia padarytų jei rezignuotų iš komisijos ir užleistų į tas vietas kitus, kurie turi laiko, kurie gali veikti. Jeigu nesiras jau kompetentiškų žmonių, kurie galėtų užimti pasitraukusiųjų sąnarių vietas, tad geriausia — ir pačias komisijas *panaikinti*. Niekam neįdomus ir be jokios svarbos, jei tai reikia pasakyti, tokių komisijų suvažiavimuose, rankos mostelėjimu bei galvos kryptelėjimu, išduoti tuščių-tuščių „raportai“, susidedanti iš žinomo turinio: nebuvo kada ir komisija nič nieko nenuveikė. Geriau, kad visai nebus panašių komisijų, negu kad jos yra, betgi nieko neveikia, nes tai bus žinia kad nėra ko laukti. Tuščio periodo joks istorikas ir historiją neįtrauks ir nepavadiš jo didžiu bei žymiu istoriniu periodu. Figuros,

historinis periodu. Figuros, kurios savaimi nieko nereikia niekam negali būti įdomios arba reikalingos, ot tik bereikalingai lenda kiekvienam praėiviui į akis. Galų-gale dar šis bei tas, kadir kelias žodžiais, reikia pabriežti ir apie pačią Lietuvių Spaudos Draugiją Amerikoje. Teko išgirsti — nors gandams nenorė tikėt — būk tūli tos draugijos sąnariai nuo jos įsikūrimo dar nemokėjo sąnarių duoklių. Jei ištikrųjų būtų, tai turėtume no roms-ne-noroms, tečiau atvirai prisipažinti, kad stovime prieš labai liūdna faktą; mes turėtume atvirai pasisakyti sau, kad mūsų visuomeniniai dalykai, mūsų gražieji sumanymai — tai gyvi-lavonai, kurie barkšo bei styri mūsų visuomenio gyvenimo prieangyje ir laukia ateinančio tokio žmogaus, kuris ateidamas atsineš gyvybės bei gaivos elektros, kuris suteiks energijos, kuris sušildys titnagas sušalusį kraują, kuris nubrauks nuo tautinės sielos vortinklius ir eilę dulkių! — *Jul. Baniulis.*

gyvenimas gana nepaprastas ir tikrai darbštus. Gimęs 1823 metais Padolėje, turėdamas dvidešimt kelius metus, apleido savo gimtinę ir nuvyko į Vengrus, kur buvo visą karo metą (1848—49). Nuo to laiko jau ir nebeįėjo iš užsienio. Jež per visą savo gyvenimą parašė gana daug apsakų ir kitų veikalų. Jis buvo pirmas rašytojas, kuris iškėlė literatūroje serbų ir bulgarų vargus po turkų jungu, taip pat vienas iš pirmųjų lenkų rašytojų įvedė lenkų literatūron valstietį. Jis, gali sakyti, išauklėjo kelias lenkų jaunimo kartas. Taigi nenuostabu, kad lenkai, kurie moka gerbti savo tautos užsitarnavusius vyrus, tą dieną nusiuntė pražilusiam rašytojui Sveicarijon, kur įsiai gyvena, šimtus širdingiausių padėkinimų. Yra ženas, rods, jo veikalas verstas ir lietuvių kalbon — tai „Auštant“, kurį vertė Montvilas.

„Pirmyn“ jau pasirodė. Balandžio 7 d. išėjo Baltimorėje Md. pirmas numeris savaitinio laikraščio, redaktoriumi kurio yra P. Grigaitis. Įžengiamajame jo straipsnyje, tarp ko kito, štai kas pasakauta:
 „Mes nesišalysime nuo kovos nė su atvyrais, nė su pasislėpusiais po „bepartiviškumo“ skraiste priešais. Mes tečiau skaitome reikalingu daiktu čionai pabriežti, kad tą kovą vartyti ketiname vien idėjos tikslu ir idėjos įrankiais, tikroje ir geroje to žodžio prasmėje. Ko mes galime reikauti iš savo priešų, tai — kad ir jie to paties kovos būdo laikytųsi... „Pirmyn“ — darbininkiškas, t. y. darbininkų klasės reikalams skiriamas laikraštis. Jo uždavinys — nuosekliai aiškinti kiekvieną klausimą, kuris paliečia darbininkų gyvenimą — veikimą, ir protavimą. Jo tikslas — savo darbu padėti darbininkams surasti tą kelią, kuris veda juosius prie geresnio būvio. Jo idealas — galutinas darbininkų pasiliuosavimas iš dabartinės algų vergijos. „Pirmyn“ redakcija giliai įsitikinusi, kad visuomenės, vadinausi, taip-pat ir darbininkų gyvenimo klausimus suprasti padeda geriausiai tas tyrinėjimo ir protavimo būdas, kurio naudojasi geniališkieji mokslinio socializmo įsteigėjai: Marksas ir Engelsas. Todel ji stengsis vesti laikraštį to mokslo dvasioje ir pakraipoje...“

Is pristavusių citatų visiems aišku, kas per laikraštis bus „Pirmyn“, o ateitis parodys, ant kiek bus pildomi tie viršminėtieji pasižadėjimai, kokį pasisekimą jis turės tarpe Amerikoje gyvenčių lietuvių ir kokią suteiks jis lietuvių visuomenei naudą...

Peržvalga.

„Pirmyn“ jau pasirodė. Balandžio 7 d. išėjo Baltimorėje Md. pirmas numeris savaitinio laikraščio, redaktoriumi kurio yra P. Grigaitis. Įžengiamajame jo straipsnyje, tarp ko kito, štai kas pasakauta:
 „Mes nesišalysime nuo kovos nė su atvyrais, nė su pasislėpusiais po „bepartiviškumo“ skraiste priešais. Mes tečiau skaitome reikalingu daiktu čionai pabriežti, kad tą kovą vartyti ketiname vien idėjos tikslu ir idėjos įrankiais, tikroje ir geroje to žodžio prasmėje. Ko mes galime reikauti iš savo priešų, tai — kad ir jie to paties kovos būdo laikytųsi... „Pirmyn“ — darbininkiškas, t. y. darbininkų klasės reikalams skiriamas laikraštis. Jo uždavinys — nuosekliai aiškinti kiekvieną klausimą, kuris paliečia darbininkų gyvenimą — veikimą, ir protavimą. Jo tikslas — savo darbu padėti darbininkams surasti tą kelią, kuris veda juosius prie geresnio būvio. Jo idealas — galutinas darbininkų pasiliuosavimas iš dabartinės algų vergijos. „Pirmyn“ redakcija giliai įsitikinusi, kad visuomenės, vadinausi, taip-pat ir darbininkų gyvenimo klausimus suprasti padeda geriausiai tas tyrinėjimo ir protavimo būdas, kurio naudojasi geniališkieji mokslinio socializmo įsteigėjai: Marksas ir Engelsas. Todel ji stengsis vesti laikraštį to mokslo dvasioje ir pakraipoje...“

Is pristavusių citatų visiems aišku, kas per laikraštis bus „Pirmyn“, o ateitis parodys, ant kiek bus pildomi tie viršminėtieji pasižadėjimai, kokį pasisekimą jis turės tarpe Amerikoje gyvenčių lietuvių ir kokią suteiks jis lietuvių visuomenei naudą...

„Lietuviai Maskvoje. Be a-bejonės kiekvienam apviestes-

niam lietuviui gerai yra žinoma, kad iš Maskvos universitėtės gana daug yra išėjusių žymių lietuvių visuomenės veikėjų, kurie su pasišventimu veikė ir veikia Lietuvos ir lietuvių naudai.

Kiek išviso gyvena lietuvių Maskvoje sunku pasakyti, bet jų ten yra gan dikčiai — kitose dirbtuvėse priskaitoma jų apie po 100 žm. Apšvietimas bei tautiškas susipratimas tarpe prastų darbininkų, kurie Maskvoje ir sudaro didžiąją skaitliū, labai menkas. Daugiausiai judėjimas tarpe lietuvių kolonijos Maskvoje apsi-reiškia tarpe inteligentijos, ypač tarpe studentų ir farmacentų. Kaslink paskutiniūjų, tai jie labai sujudo paskutiniaus 2—3 metais; reik pasakyti, kad lietuvių farmaceutų Maskvoje yra labai labai didelis skaitlius, tarp kurių keletas randasi žymiai gabių ir išsilavinusių vyrų, kurie stengiasi dirbti lietuvių naudai ar tai savo raštais, organizavimu ir kėlimu tautiško susipratimo, arba grynai dailės dirvoje. Vaisiai to farmaceutų sujudimo kiekvienam yra pastebiami; yra viltis, kad jie ir ateityje ne tik kad nustos veikti, bet, priešingai, dar geriaus susitars, išdirbs tinkamesnius planus ir su tvirta energija taip pasistengs veikti, idant su-traukti išsklaidytus po visą Maskvą bei jos apielinkę lietuvius. Čia reikia atminti, kad vienoje tik atiekoje (didžiausioje) Fer-reino dirba kelios dešimtys lietuvių, iš kurių keli užima augštas vietas.

But didžiausias, taip sakyti „kultūrinis“, judėjimas apsi-reiškia tarpe augštųjų Maskvos mokyklų studentų, ypač tarpe studentų un-tatės. Žinoma, šį-tą galima būtų patėmyti ir jiems, bet... dauguma iš studentų tai neturtėliai, kurie priversti uždarbiauti ir visai neturi liuso laiko visuomeniams bei tautiškiems reikalams, o galop — užstojus abelnai reakcijai Rusijoje, suvaržyti tapo ir studentai augštųjų mokyklų: liko suvaržyti jų visi rateliai bei knopelės į kurias šnairai pradėjo žiūrėti valdžios atstovai bei mokyklų pridabotojai. Nuo to tai dikčiai nukentėję ir Maskvos lietuvių studentai. Taip pasitai-kindavo, kad pradžioje mokslo metų, pirmame savo susirinkime, lietuvių-studentai (čia kalbu apie un-tatės stud.) dalyvauja beveik in corpore; visi pilni prakilniū jausmų, norų, energijos ir pasiryžimų veikti delei laba savo bro-lių-lietuvių; visi apkalba, kad praėjusiais mokslo metais mažokaibi buvo nuveikta, kad jie buvo apsielaide, kad jie nuo šio laiko turri subrusti-sukrusti, nes taip toliau elgties negalima, ir čia visi vienbalsiai pasižada lavinties ir lavinti kitus. Kitas susirinkimas jau „šaltėnis“, nes ir susirinkusiųjų skaitlius žymiai mažėnis,

„Lietuviai Maskvoje. Be a-bejonės kiekvienam apviestes-

„Lietuviai Maskvoje. Be a-bejonės kiekvienam apviestes-

toliau dar blogiau, ir taip užsi-
baigia mokslo metai. Žinoma lai-
ke meto surengta vienas-antras
referatas ar kokie ginčai, vienas-
kitas vakarėlis-susirinkimėlis, bet
vis kaip-tai silpnokai ir neatsa-
kanciai pirmojo susirinkimo ūpui
bei prisidėjimams. Kitų moks-
lo metų pradžioje atsikartoja be-
veik tas pats, ir taip eina ir to-
liau.

Didžiausiu nuopelnu Maskvos
un-tatės studentų paskutiniams ke-
lias metais — tai sumanymas ir
išleidimas mokslus einančios jau-
nuomenės laikraščio „Aušrinės“
(„Liet. Žinių pried.“). Organiza-
toriumi, redaktoriumi (pirmais
metais) ir pirmuoju rašytoju bu-
vo teisių skyriaus studentas, ga-
bus kalbėtojas ir veikėjas visuo-
meninėje dirvoje Stasys Šilin-
gas, kuris, taip sakant, visus su-
judindavo bei paskatindavo prie
darbo, ir patsai nenulįsiančiai su
stebėtinu pasisventimu dirbo dėl
visuomenės bei lietuvių labo. Iš
kitų veiklesnių studentų galima
paminėti Igną Jonyną, R. Skipi-
tį, Lastauską, J. Marcinuką, Drau-
gelį, Pr. Dovidaitį ir P. Klimą;
manau, kad yra dar daugiau pa-
minėjimui vertų, bet aš jų toj va-
landoje neprimenu, o dabar net
daug naujų, man visai nežinomų,
prisidėjo.

Ypač blogi laikai buvo — delei
Maskvos lietuvių-studentų pasku-
tiniams 2—3 mokslo metais, nes
jie neturėjo kur vietas, kur vi-
siems galima būtų susirinkti ir da-
ryti skaitinius. O lietuvių-studen-
tų skaitlius Maskvos mokslo įstai-
gose paskutiniams laikais labai-la-
bai padidėjo.

Vienok pradžioje šių 1913 me-
tų Maskvos lietuvių-studentų gy-
venime įvyko labai didelė per-
maina — ir permaina gerojone pu-
sėn. Apie tą visą pasistengime
pranešti sekančiame „Vien. Liet.“
numeryje.

// Lenkų „kultūra“. Lvovas,
Galicia. Pasklydo žinia, kad vie-
tinės universitėtės studentai-len-
kai muša žydus, ir neleidžia juos
ant lekeijų universitėten. Istiku-
siame nesena smarkiam „mūšy-
je“, buvo gan daug dikčiai ap-
daužytų bei sužeistų.

Tai gi Vilnių būtų univer-
sitetė, tai lenkai, be abejo, apart
savo „kultūriškų“ pasielgimų
Vilniaus diecijijos bažnyčiose, ves-
tų nemažesnę kovą tarpe univer-
sitetės studentų. Vieni gal pasa-
kys, kad nacionalistai-šovinistai
raudasi tarp žemųjų žmonių sluo-
gsnių, tarp žmonių neapšviestų,
tarp proto nuskurėlių, bet lenkų
šovinizmas, kaip matome, apsi-
reikia pas žmones, kurie turėtų
suprasti, kas tai yra tautiški kla-
simai ir kaip viena tauta priva-
lo žiūrėti į kitą — tartum, kad
apšviestiesiems žmones turėtų vi-
somis pastangomis stabdyti šovi-
nistiskus apšviestumus tarpe
žmonių liaudies, bet... lenkai ir jų
apšviestumai matyt, ant to viso
žiūri atbulai — gynai lenkiškai.
Ypač žymiai lenkų šovinizmas ap-
sireiškė paskutiniams keliais me-
tais; pamatysim prie ko galop pri-
ves tokie lenkiškos kultūros žin-
sniai.

Galop, einant Europoje karui
ir pablogėjus santikiams tarp Ru-
sijos ir Austrijos, visi lenkai su-
judo, idant pasitaikius progai,
sukilti vėl prieš Rusiją, atsikraty-
ti nuo jos ir, jei negalima sutverti
Lenkijos kaip savistovios valsti-
jos, tai nors kol kas prisijungti
prie Austrijos, kur jie dabar už-
vis laisvai gyvena. — Neseniai,
kada Varšavos bažnyčiose buvo
skaitomas iš sakyklų valdiškas
pranešimas apie 300 m. Romano-
vų jubilijų, tai nekuriuose vietose

lenkai tuoj užtraukė patriotiškas
giesmes, delei ko vienoje bažny-
čioje liko net keletas suareštuo-
tų.

Žinoma lenkai neapsirubėžio-
ja tikraja Lenkija, bet prie jos
priskaito ir visai jiems svetimas
žemes — paveikslan: Suvalkų,
Gardino ir Vilniaus gubernijas.
Taip, Vilniaus lenkų laikraštyje
„Gaz. Codz.“ apie Vilnių yra
straipsnis, užvardintas — „Nasz
miasto“, kuriame tarp ko kito
štai kas pasakytas: „Iš didžiausių
mūsų senovės žemės miestų lenkų-
gyventojų skaitlius taip padalin-
tas: Varšavoje — 67 nuosimėčiai,
Krakuvoje — 76,8, Poznaniuje —
59, Lodzijoje — 52, Lvove — 51,2,
Vilniuje — 44,7 nuos. Tokie
maž-daug mūsų spēkos miestuo-
se šitame laike, kada ateina lais-
kas sutarties apie jų sulenkini-
mą“.

Visi išeinantieji Lietuvoje len-
kų laikraščiai sukonzentruoti Vil-
niuje, kur jų įvairios rūšies išėina
11 ir tik vienas Baltstogėje, kaip
organas visos Gardino gubernijos.
Tai tokie lenkų užmanymai, sie-
kiai ir pasielgimai...

// L. M. Dr. susirinkimas. Dr.
J. Basanavičius praneša, kad šis
metų visuotiniame Draugijos susi-
rinkime, kuris bus 5—7 (18-20)
birželio dieną, sulig šiol prižadėjo
referatus:

- 1) P. prof. Ed. Volteris — apie
etnografijos medžiagos rinkimą
su demonstracijomis ir
- 2) P. Konstancija Skirmuntai-
tė — apie Adomo Mickevičiaus
genealogiją.

// Politechnika Vilniuje. Rusų
laikraštis „Dien“ skelbia, kad
švietimo ministerija sutikusi leis-
ti įkurti Vilniuje politechniką.

Politikos savaitė

SUVIENYOTOS VALSTIJOS.

Prezidentas Wilsonas savo ne-
senai padaryta inovacija, savo pa-
tįryžimu kongreso sesijoje kal-
bėti, bei paskelbti kongrese gy-
vu žodžiu savo pranešimą, atnau-
jino tai, kas buvo panaikinta vi-
sas šimtmetis atgal, jis sugrįžo į
praetį. Ir tasai jo žygis įvairiai
apkalbamas bei kritikuojamas po-
litikiniuose rateliuose ir laikrašti-
joje. Natūraliu būdu senesnie-
ji senatoriai ir atstovai kongre-
se skaito tą jo žygi — revoliuci-
jiniu pasiryžimo žingsniu. Bet
tos dienos jau praėjo, kuomet se-
nesniųjų politikos vyrų nuomo-
nės buvo skaitomos neatmainyti-
nomis ir absoliučiai teisingomis.
Kame jie mato tą, ant jo, „re-
volucijinį pasiryžimo žingsnį“,
sunku būtų išaiškinti. Nejaugi
šenesnieji senatoriai ir atstovai
kongrese mato jį aiškiam grį-
me praetin? — Tasai paprotys
paskelbti savo pranešimus kon-
gresui gyvu žodžiu panaikintas
apie 112 metų atgal ir be abejo
tatai padaryta vadovaujanties ge-
ru tikslu. Mes ne nemanome,
kad prez. Wilsonas, atnaujindamas
tą paprotį lieka revoliucijoni-
eriu. Beto, jisai turi turėti tam
tikrus savo tikslus, nors ir kon-
gresas tuo labai nepatinkintas.

P-nas Wilsonas, kaip orato-
rius, be abejo, sakoma, pralenkęs
visus kitus Amerikos prezidentus.
Tečiau svarba ne elokven-
cijoje. Kur kas didesnė nauda
bus ir kongresui ir pačiai tautai,
kuri įdomauja, jei prezidento pra-
nešimai bus trumpi bei aiškūs,
tiesioginiai apviečią apkalbama-

ji dalyką. Vyriausio tautos ma-
gistrato nuomonė išreiškiama su-
lig tautos bei visuomenės, plačiau-
sioje to žodžio prasmėje, reikalų,
turėtų būti išreikšta kuotrupiau-
sioj formoj, kad pats apkalbama-
sai dalykas ir prie jo prikergti
nurodymai būtų aiškūs, greitai
permatomi bei suprantami. Jo-
kis prezidentas nesiryžtų paskel-
bti kongresui susidedantį iš 20,
000 žodžių pranešimą. Jai ilgų
pranešimų diena jau praėjo, tai
šis kraštas užu tai gali būti pa-
sveikinamas. Prezidentas Wilso-
nas tekalbėjęs tik per dešimtį mi-
nučių, kas priimta su ne mažų
pasitenkinimu bei pagyrimu. Te-
čia duoti gyvu žodžiu kongrese
pranešimus kartais gali privesti
prie visai negeistiųjų pasekmių. Ir
delei to Amerikos dienraščiai per-
spėja prezidentą bei pataria jam
paimti atidžion išmintingus pata-
rimus. Jisai savo pirmame pra-
nešime tarp ko kito išsireiškęs,
jog Suvienuytų Valstijų presiden-
tas, tai „asmuo, o ne paprastas
valdžios departamentas garbinan-
tins kongresą nuo tūlos izoliuo-
tos salos turintis pavydžią „galy-
bę“. Asmeninės prezidento ga-
lybės, kaip Jacksono, Lincolno,
ir Clevelando niekas netardė bei
netyrinėjo. Tad ir klausiamo,
kas gi skaito vyriausio magistrato
ofisą „izoliuota sala“ ir kodėl jo
„galybė“ turi būti „pavydi“? Le-
žabai aišku, kad tuo būdu pada-
duodant kongresui pranešimus
juose bus įmaišoma per daug ora-
toriškų frazių, kurias atspausdi-
nus nelabai gerai išrodys. Todel
Amerikos laikraštija gana smar-
kiai užsipuola ant prezidento už
tokį jo pasiryžimą, pataria tą vi-
sai nebetikusį būdą mesti, o savo
pranešimus perduoti kongresui
ne gyvu žodžiu, bet raštu, kuris
yra tinkamiausias būdas.

Galop Amerikos laikraštija
nuogandana, kad tik prezidentas
tuo savo pasielgimu nenužemintų
savo asmens. Jei jisai savo pasi-
ryžimą tęs ir toliau, tai gali prie-
to prieiti net, jog vieton delnų
plojimų, bus girdžiami šnypšti-
mas ir švilpimas.

BALKANŲ KARAS.
Kokių-nors įstabesnių permai-
nų praetą savaitę ant karės lau-
ko beveik neatsitiko. Juodkalnie-
čiai ir serbai, neatsižvelgdami ant
didžiųjų valstijų ultimatumo, rei-
kalaujancio atsitraukti nuo Sku-
tari, neperstoja jį bombardiravę
ir iki šiol užėmė visas svarbiau-
sas pozicijas bei fortus, delei ko
galima skaityti Skutari paimtu.
Juodkalnijos valdžia staciai ir
aiškiai pasakė, kad ji turi paimti
Skutari ir kad dabar negali būti
permainos kaslink karės dalykų
su Turkija. Sekdami ambasado-
rių nutarimą Londone, Austri-
ja, Italija, Francija, Vokietija ir
Anglija pasiuntė savo kariškus
laivus delei blokados (apgulimo)-
Juodkalnijos porto Antivari. Au-
stria pasiuntė 4 karo laivus, Ang-
lija — tris šarvuocius; kitos gi
pasuntė po vieną laivą. Apart
Antivari manoma paskiau apgulti
ir kitus Juodkalnijos bei Albani-
jos portus.

Austrija apart jūrės demon-
stracijos priešais Juodkalniją pa-
darė kareivių demonstraciją ant
Juodkalnijos rubežian, kur su-
traukta dabar gan daug karei-
vių.

Rusija toje jūrės demonst-
racijoje nedalyvauja, nors ir ji sut-
iko su ja ant nutarimo Londone.
Galop Rusijos valdžia, kaip pra-
nešama nuo balandžio 10 d., iš-
reiškė pageidavimą, kad Juodkal-
nijos karalius Nikolajus nusileis-
tų ir pasistengtų išpildyti didžiū-

jų valstijų reikalavimus.

Balandžio 10 d. Paryžiu pa-
plito žinia, kad didžiosios valsti-
jos pasiuntė Juodkalnijos kara-
liui Nikolajui 20,000,000 frankų
(\$4,000,000) už apleidimą Skuta-
ri; kar. Nikolajaus vieton tos su-
mos pareikalavo \$20,000,000. Iš
Antivari pranešama, kad forma-
liška porto blokada suvienytų lai-
vynų prasidėjo 10 balandžio; Au-
strija gi tą pačią dieną apgulė
Juodkalnijos rubežius, taip, kad
ta maža valstijėlė liko visai izo-
liuota.

Ties Čataldžos bei kituose punk-
tuose buvo keli menki susirėmi-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be didesnių pasekmių. Jau-
čiasi didis turkų sujudimas Kons-
tantinopolyj. Savo keliu eina ta-
rybos kaslink užvėrimo santaikos.
Puolusiamie Adrianopolyje bulga-
rai stengiasi viską greit sutvar-
kyti; šu belaisviais turkais elgia-
mai, be dides

kainas iki \$25 ir net iki \$20.

× **Danijos margarinas.** Iš Kopenhago pranešama, kad kasmet Danijoje padaroma 80,000,000 svarų margarino delei 2,500,000 gyventojų. Žmonės, norėdami kuopigiau pragyventi, noriai jį perka.

× **Užėmus Graikijos sostą Konstantinui,** vėl pradėjo kalbėti apie pamištą legendą, apie tai, kad Konstantinopolis, kuris buvo uždėtas Konstantino, o prie Konstantino Paleologo liko paimtas turkų, dabar užsiviešpatavus Konstantinui, vėl pereis tas miestas į graikų rankas.

× **Austrijos imperatorius,** kaip pranešama iš Vienos, neseniai pasikalbėjime su viena augštai stovinčia valdiškose sferose ypatai išreikšė nuomonę, kad jis dėl visos spėkas, idant palaikyti taiką ir tiki, kad pasiseks pašalinti karės šmėklą net paskutiniame pavojingame momente.

× **Neapsisaugojo.** Berlynas. Kiek laiko atgal vieno Rusijos oficeriaus žmona — p. Skosyreva liko auka vietinių aferistų. Paprastu būdu elegantiškoj kafė ji susipažino su dviem turtingai apsirėngusiais vyrais ir viena jauna mergaite. Kiek pasikalbėjus, jie susitarė kartu eiti krutomųjų paveikslų teatran. Po trumpam laikui draugai apėjo p. Skosyreva, kuri greit pasijuto nebeturinti savo krepešio, kuriame buvo idėta 125,000 markių (apie 65,000 rublių). Piktadarių surasti nepasisekė.

× **Austrijos laikraščiai apie Rusiją.** Viena. Neseniai žinomas Vengrijos magnatas Nikolajus Semere patalpino vienu laiku straipsnius Budapešto laikraštyje „A Cel“ ir Vienos — „N Wien. Tagbl.“ apie Austrijos-Vengrijos užsienio politiką. Vienintelė teisinga politika, jo nuomone, — tai veikianti politika, kurios siekiu yra „susikaldinti ir padalinti Rusiją ir palinusuoti po jos jungu e-sancijas tautas. Toliau autorius šiaip rašo: „Jeigu mes dabar nesuivaldysim Rusijos, nepadarysim jį nekenksminga ir nesuskaldysim jos, tai mums priės galas, mes liksime suskaldytai. Dabar mes privalome išrinkti tą, kas mums tinkamesnis, naudingesnis.“ „N. Wien Tagbl.“ straipsnis patalpintas su red. patėmijomis, kad redakcija nesutinka su autoriaus nuomonėmis, bet, padėkavojant autorius stoviu, jį talpina tą straipsnį.

× **Delei bylos nuomininko su imperatorium.** Berlynas. Nuomininkas Soust, kurį Vokietijos imperatorius Vilhelmas norėjo pašalinti iš nuomojamo jo dvaro, prikankintas to proceso ėjimu, smarkiai apsigro suirime nervų ir buvo priveistas šaukti gydytojų pagelbos. Advokatas Herman pranešė apie visą procesą imperatoriui, kuris, atidžiai išklauses tą pranešimą, išreikšė norą, kad jo nuomininkui būtų išmokėta 12 tūkstančių markių, kaip atlyginimą už visus nuostolius.

× **Žuvo poliariškųjų kraštų tyrinėtojai.** Sidney, Australija. Kiek laiko atgal pasklydo čia žinia apie žuvimą dviejų mokslų vyrų, dalyvavusių pietinėj poliariškoj Nanseno ekspedicijoje. Pirmas žuvė, leitenantas Millis, žuvo tarpe ledinių, o antras, Šveicarijos profesorius Mers, gavo galą iš alkio laike savo tyrinėjimų.

× **Jaunatūrių partija,** kaip pranešama iš Konstantinopolio, visai neužganėdinta sultano Mahometo V pasielgimu kaslink sątaikos dalykų. Laiks nuo laiko apsiereikią pasipriešinimai prieš valdžią, atidengiamą įvairios rūšies suokabliai. Jaunatūriai veda tarybas su princa Juzufu Ize-

dinu.

Tarpe žymių Turkijos politikierių tvirtai kalbama, kad dartinio sultono dienos yra suskaiytos; kad jis greitai laiku liks prašalintas nuo sosto.

Iš Amerikos.

Atlantic City bus „susa“. Atlantic City, N. J. Neseniai pavieto teisėjas Clarence Cole išnešė nuosprendį, kad ateityje nedėdieniais visos karčiamos bei kitos svaiginančių gėrimų parduotuvės būtų uždarytos. Taip dabar ir padaryta. Tantai tūkstančiai žmonių, kurie paprastu būdu nedėdieniais gaudavo visokių likerų, patyrė, kad visos tokios įstaigos dabar esti uždarytos net murmėti pradėjo bei išreikšti savo nepasitenkinimą. Bet tas nieko nepagalbsti — Atlantic City dabar „susa“ nedėdieniais, tad ir išdžiuvusių gerklų „šlapinti“ nebus galima.

Pavogė Van Dyke'o paveikslą. Chicago, Ill. Iš Chicagos pranešama, kad iš tilos, žemosios miesto dalies, studijos išvogtas paveikslas, kuris, kaip manoma, buvęs tikras garsaus tapytojo Van Dyke originalas, vertas 60,000 dol. Apie to paveikslą išvogimą pranešęs policijai artistas Vladimiras Šamberkas, kurio savasčia tai buvo. Paveikslas perstato „Madonną ir kūdikį“, 12x16 colių bei aukšniuose rėmuose. Tai buvęs didžiausia dalia Šamberko turto.

Pavasarinis šaltis pagadino daug vaisių. Iš Interlaken, D. C. pranešama, kad užėjęs pavasarinis šaltis nukandęs apriktų ir ankstybųjų vyšnių žiedų pumpurėlius.

Anti-sufragistės žada boikotuoti. Washington, D. C. Pereitą savaitę atėjusios iš Washingtono žinios skelbia, kad anti-sufragistės, sąnarės „National Association Opposed to Woman Suffrage“ balandžio 6 d. viešai pasakiusios, jog jos pasiryžusios boikotuoti savo „seseris“ sufragistes. Sufragistės taip jau boikotuojančios ir ardančios filantropines bei edukacijas įstaigas ir su tuo tikslu, idant praplatus savo judėjimą.

Milžiniškas urvas. Ogden, Utah. Neseniai netoli Ogdeno atrasta milžiniškas urvas, ant kurio sienų matomi įkirsti priešistoriniai heroglifai. Tasai urvas savo didumu pereinąs net garsųjį Kentucky urvą. Geresniam to urvo turty bei senobės liekanų ištyrimui susidaręs Utah universitetas profesorių būrelis, kuris tuo tikslu ten nuvyko. Paminėsimie priegtam, kad tasai urvas randasi kalnuose, arti Promontory Point, 18 mylių nuo Ogdeno. Ta aplinkė, galima pavadinti tyru ir todėl mano, kad to urvo nelankė dar joks baltasai žmogus.

Netaksuojamas turtas. Bostono taksos komisijonierius Trefry tikrina, jog 4,646,264.910 dolerių vertės turto, kuris padėta į taip vadinamas „safe deposits“ dėžes esą veldžios netaksuojama. Reportuodamas legislatūrai, jisai pažymėjo, kad prie to turto, idant uždėti ant jo taksą, valdžia jokiu būdu neprieinanti. Tuo būdu, sulig jo nuomone, Massachusetts valstijoje vienas iš keturiasdešimties keturių asmenų, turto savininkai, nemoka už savo turtą taksos. Jisai ragina valdžią, idant ta būtinai stengtųsi surasti būdą, kuriuo būtų galima prieiti prie to turto, už kurį ligi šiol taksų dar nemokta.

Virvučių sukėjų streikas. Auburn, N. Y. Balandžio 6 d. atėjusios žinios praneša, jog virvučių sukėjų unijos vadovai ignoruoja „International Harvester“ kompanijos ultimatumą. Kompanija, mat, reikalauja, kad darbininkai grįžtų prie darbo. Beto, kompanija net paskelbusi, kad ji, jei darbininkai negrįžtų ūmai į darbą, sumanys perkelti savo dirbtuves į Vokietiją. Tačiau darbininkai nepaiso apie tą jos paskelbimą ir, streikuoja ir nė nemano grįžti darban, kol neįpildys jų reikalavimų. Viso streikuoja 1,700 žmonių.

Bryanas sako žmonėms pamokslus. Washington, D. C. Balandžio 6 d. religijiniame masės-susirinkime laikė Bryanas pirmąją savo prakalbą. Jis pasiryžęs nedėdieniais po pietų pasakyti čielą eilę prakalbų. Tas prakalbas rengia Kolumbijos distrikto „Christian Endeavor“ unija. Reikia čia dar paminėti, kad išpračių buvo manoma į tas prakalbas moterų visai neleist, bet pagaliaus sutiko, tačiau į paskutiniąsias tik, leisti taipogi ir moteris.

Šioje savo pirmutinėje prakalboje vidurinių reikalų ministris, Bryanas, kreipėsi į susirinkusius ir kvietė juos labiau gyventi dvasinį gyvenimą, idant apveikt materializmas. Tarp ko kita jis išsireikšė: „Jei žmogus taip aiškiai jausyt savo dvasinį badą, kaip fizikinį, arba jei jo dvasinis liesumas taip vaizdžiai apsiereikštų, kaip fizikinis liesumas, tai nesunku būtų suteikti jam dvasinio maisto“.

Lėks visu Panamos kanalo praklaščiu. Panama, balandžio 7 d. Ištenai praneša, jog neseniai atkeliavęs orlaivininkas, Robert Fowler iš San Francisco, mano su savo hydrobiplanu lėkti visu Panamos kanalo praklaščiu. Su juo keliaus judomųjų paveikslų operatorius ir trauks paveikslus del kinematografo. Tantai Amerikos visuomenė neužlgo gaus pamatyti beveik visą Panamos kanalą.

Kadir reikėjo panešioti vaiką, betgi laimėjo! Glenwood Springs, Col. Balandžio 6 d. šiame mieste lyje buvo rinkimai. Majoras Zimmerman, kuris būtinai norėjo, kad ir vėl jį išrinktų antru kartą, dėjo visas pastangas, kad tik gauti daugiau balsų. Ir kuomet jisai patyrė, kad du balsuotojų, turinčių teisę balsuoti bei priderinčių prie gražiosios lyties, dar nebalsavo, tad jisai nusiskubino į jų namus paraginti jiedvi. Viena jų tuč tuojaus, viską metusi į šalį, greitai išbėgo, kad atiduoti už jį savo balsą. Kita gi tuo tarpu pasiskundė, kad turinti daboti vaiką. „Tai niekis“, sušuko majoras, „duokite man jį, o tamsta eikite balsuoti. Man reikalingas kiekvienas balsas, kurį są tik galit gauti“.

Motina pavedusi jo globai savo kūdikį, išsiskubino balsuoti. O majoras, laikydamas ant rankų vaiką, vaikščiojo po kambary, dainavo „Šu-čia, liulia“, švilpino bei zubus kraipė ir tuo būdu linksmino mažinuką. Pagaliaus, kuomet suskaitė trinkimų balsus, tai pasirodė, kad pastarosios moteriškės balsas persvėrė ir jisai laimėjo.

Užsimušė motor-cyklistas. Paterson, N. J. Balandžio 6 d. arti Areola, N. J. užsimušė motor-cyklistas, Benjamin Van Sickle, 19 metų vaikas, iš Ridgewood, N. J. Kaip pasakojo jo draugai, jisai visnomet mėgdavęs labai greitai važiuoti. Šiuo žygiu susitarė keturi draugai išvažiuoti pasivažinėti bei pelenkinti. Netol Areolo Van Sickle norėdamas prasilenkti pro automobilį atsiumęs į vieno drangų motor-cyk-

lių ir savo motoro nebesuvaldydamas nusisuko nuo kietojo kelio į smiltyną. Puldamas nuo savo motor-cyklio pataikė į medį ir ant vietos užsimušė.

Bekalbėdama apalpo. Chicago, Ill. P—ni Medill McCormick, dukrė neseniai mirusio Mark A. Hanno, bekalbėdama balandžio 7 d. naktį „Musicians' Club“ svetainėje apalpo ir įpuolė į p-lės Mary McDowell glėbį. Jinai kalbėjo departamentinių krautuvių tarnaičių susirinkime, kurin buvo apie 300 merginų ir ragino jas susiorganizuoti.

Nubaudė majorą 250 dol. baumės. Hackensack, N. J. Pereitą savaitę teisėjas William M. Seuffertas nubaudė vietinio miesto majorą Robertą L. Craigą 250 dolerių baumės už tai, kad jis užpuoles ant savo uošvio ir pasikeičinęs jį mušti. — Apie metai atgal majoras Craigas buvo skundžiamas už tait, būk primušęs savo politikinį oponentą, tačiau tapęs išteisintas, nesą nebuvo liudininkų.

Tegul pirmą pasimiršta, o paskui pagerbs. Washington, D. C., balandžio 9 d. Nauji pinigyno departamento valdininkai, demokratų partijos sąnariai, sumanė pagerbti Panamos kanalo vyriausią inžinierių, pulk. Goethals'ą už jo didelį darbą. Tam tikslui jie nutarė padėti jo paveikslą ant leidžiamų Panamos kanalo bondu. Bet deja! besirengiant tą savo praklaščiu sumanytą įkūnyti, patyrė, kad ant valdžios leidžiamų bondu negalima dėti gyvenančių žmonių paveikslą. Taigi ir vyriausio Panamos kanalo inžinieriaus paveikslas negalima dėti: kai pasimirs, tuomet tai bus galima jį, už jo darbą, pagerbti.

Miestelis Tyro moterų rankose. Coffeyville, Kan., balandžio 8 d. Neseniai paminėto miestelio tvarka pateko moterų globon, nes išrinkta miesto majoru moteris ir tarybos sąnariais-valdininkais — moteris. Moteris priešrinkimų agitacijoje skelbusios, jog jos stovinčios už tai, kad mieste būtų geresnė tvarka, kad gatvės būtų geriau apšviestos, bei miesto kningos kasmet peržiūrimos.

Tramvajų darbininkų streikas. Buffalo, N. Y., balandžio 9 d. Iš Buffalo ateinančios žinios praneša, jog ten iškilęs gana didelis streikas — streikan išėjo apie 1,700 konduktorių ir moterų. Porą dienų atgal International Street Railway kompanija, surinkusi apie 700 streiklausių, buvo pasiryžusi vežioti žmones. Tačiau tasai jos pasiryžimas nenusisekė: dideli būriai streikuojančių užpuolė ant streiklausių, apdaužė juos bei akmenais, pagaliaus ir plytoms išdaužė tramvajų langus. Buvo tarp streikierių ir policiantų gana aštrių bei smarkių susirėmimų. Balandžio 8 d. naktį, iškilus riaušims, rodos, mirėnsi sužeista p-ni Ida Lorch, 25 metų amžiaus moteriškė, ir trys kiti asmenys. Dabar mieste randasi jau apie 2,000 milicijos karių. Milicijantai kai-kuo jau atsizymėjo — peršovė 16 metų vaikiščią mokinį Haroldą Mūną ir bagnetu subadė Thomą Amesdeną. Abudu esą kritiškame padėjime.

General-majoras O'Ryan kalbėdamas apie šitą streiką išsireikšęs, jog į Buffalo miestą reikią pašaukti apie 15,000 karių. Jei taitai bus padaryta, tad Buffalo pasijus tokian pačian padėjiman, kokis buvo 1892 metu, iškilus geležinkelio streikui.

Buvo mėginama daryti sątaika; kompanija nori, kad darbininkai grįžtų darban, o sutartis sulig jų reikalavimų būtų pavadama arbitracijai. Tačiau vargiai begu iš

tų tarybų kas bus, kadangi kompanija nesutinka pripažinti uni-jos.

Susirėmimas streikierių su policija. Auburn, N. Y. Neseniai tarp virvių dirbtuvių streikuojančių ir policijos ištiko smarkus susirėmimas. Išyk policija darbavosi savo „kočėlais“, bet paskui pradėjo šaudyti iš revolverių; taip sužeista 4 žm., jų tarpe 17 m. mergaitė. Išgirdę šūvius ir pamatę kraują metėsi streikieriai ant policianų, kurie buvo priversti pasisilepti už dirbtuvės vartų. Tada miesto meras išsukė miliciją, kuri greit išvaikė įmirtusius streikierius. Mieste išlipinta grumojanti serifo pranešimai, uždraudžianti darbininkams rinkties ar vaikščioti būriais miesto gatvėmis. Visa ta betvarkė iškilo delei nekaltai arštuotos moters.

Taftas New Haven'e. Šiose dienose čion pribuvo buvęs Suv. Valstijų prezidentas Taftas, kuris yra pasiryžęs skaityti vietinį universitatęj lekeijas iš jurisprudencijos. Ant stoties jį sutiko 3,000 studentų, kurie, pagerbimui naujo profesoriaus, sugiedojo tam tikrą giesmę. Apart studentų p. Taftą sutiko didžia žmonių minia.

Daytono miesto valdžia nutarė padaryti pas federališką valdžią 40 milijonų paskolą delei atnaujinnimo pusiau-sunaikinto miesto.

Tiesus senatorių rinkimas. Washington, D. C. Jau 35 valstijos prisidėjo prie projekto tiesaus senatorių rinkimo. Delei reikalingo sulig konstitucijos trijų ketvirtadalių, nepakanka tik vienos valstijos. Manoma, kad čion prisidės Florida. Paskui jau įstas apie tiesius senatorių rinkimus liks dalimi Suvienytų Valstijų konstitucijos.

Miestas Cairo, Ill. nuo išsiliejimo upės Mississippi perleido baidias dienas. Gyventojai apėjo savo namus ir laukė valandos, kad da jų savastis liks sunaikinta vandens. Sulaikymui vandens užplūdimas daromos dambos; tam darbe dalyvauja minios miesto gyventuvių ir kareivių.

W. Haywood palinusotas. Paterson, N. J. Kiek dienų atgal generališkas I. W. W. organizatorius W. Haywood buvo nuteistas ant šešių mėn. kalėjiman už sukvetimą „neteisėto“ susirinkimo ir už „perastrias“ kalbas. Dabar gi pranešama, kad Augšė. Teismo teisėjas atmainė šitą teismo nusprendį ir W. Haywood tapo palinusotas. Minia žmonių, skaitliu apie 6 tūskt. su didžiu entuziazmu sutiko palinusotąjį ir ant rankų nunešė jį iš teismo namo.

Kiek suareštuota Chicagoje 1912 m. Pagal paskutiniųjų šiose dienose pagarsintų policijos žinių Chicagoje 1912 m. buvo suareštuota 83,853 žm., tame skaitliuje buvo 11,000 neturinčių darbo, 26 policistai, 318 daktarai, 102 advokatai, 10 dvasiškių ir 838 selūnininkų.

Emigracija Kanadon. Ottawa, Ont. Pereituose metuose emigracija Kanadon pasiekė stebėtinai augšto skaitliaus. Laike 10 mėn. — iki 1 d. sausio mėn. š. m. — Kanadon pribuvo 345,000 emigr.; jų tarpe — 130,000 anglų, skotų ir irlandiečių; iš Suv. Valst. atvažiavo — 119,000 žm.

Pasigyrimai.

— Ar žinai, drauge, po paskutiniojo mano dainavimo ant scenos sugraudinta publika iškinkė man iš „karietos“ arklius...

— Tai dar nieko: po mano paskutiniojo dainavimo publika išgėrė visą benzina iš mano automobiliaus...

Iš Lietuvos.

Prisieks advokatas Bulota užvažiavo Viatkon ginti buvusiojo trečiosios Dūmos atstovo Kropotovo bylos. Kropotovas kaltinamas už tai, būk prieš rinkimus antrojon Dūmon neteisėtingai ant savęs užrašęs tėvo turty, kad tik Dūmon patekus. Įdomu tai, kad skundą užtai padavė ant Kropotovo žemiečių viršininkas tuomet, kuomet Kropotovas Dūmoje išrodęs blogus to žemiečių viršininko darbus su valstiečiais. Kropotovas Dūmoje prigulėjo prie darbo kuopos, kur darbavosi Bulota ir dabar darbuojasi Keimis ir Januškevičius.

EIŠIŠKIAI, Pan. p. Visi ūkininkai laikosi dar senų papročių. Į viensėdžius nesiskirsto, sako, mums ir kaimuose gera gyventi, mūsų tėvų tėvai pragyveno, gerai „uliuvojo“ tai ir mes seksime jų pėdomis.

Mylėtojas. SVĖKŠNA, Res. p. Pas mus beveik kiekvieną nedėdienį buvatai šokios, tai tokios draugijos susirinkimas. Tie visi susirinkimai nuobodūs, mažai įdomūs, svarstomi, paprastai, vis tie patys nutarimai po kelius kartus. Kalba daugiausia tik kunigai ir jiems prielankūs, vienodai patvirtindami žemaitišku būdu: „taip-taip, ponali“, arba: „noji, noji, gera, gera“! Jeigu atsi-randa koks drašulis „išplepėti“ savo nuomonę, nesutinkančią su kunigų nuomone arba pažiūra, tuoj gauna atsaką: „Ką tu gali išmanyti, tu nieko nepatind... sėsk, užteks... mes, kunigai, esam ant to mokyt...“ ir t. t. P.

Delei lietuvių kalbos. Vasario 17 d. „Kupiškų“ buvo 25 liandies mokytojų pasitarimas. Tarp kitko buvo kalbama ir apie lietuvių kalbos išguldymą liandies mokylose. Mokytojai pripažino, kad lietuvių kalba mokyklose būtinai reikalinga, bet nepriverstina, nes daug mokytojų patis nemoka lietuvių kalbos. Esa užtenka lietuvių kalbos mokyt, kad mokinkys mokėtų laišką Amerikon parašyti ir maldaknygę perskaityti. Kiti, tačiau, pasybejo, kad geriau reikia mokyt lietuvių kalbos, nes kitaip žmonės atiduoda savo vaikus pas davatkas, kurios per kelius metus vaikus išmokina tik ant „savos“ kningos skaityti. Inspektoriaus dar pasakęs, kad valdžiai labai rūpi lietuvių kalbos mokymas.

Mes nesiginėsim, kiek valdžiai „rūpi“ lietuvių kalbos mokymas. Pasakysime tik tiek, kad be gero savo rašto pažinimo negali būti tikro apšvietimo gi negali ir šalis iš dabartinio vargo pakilti.

(„Liet. Uk.“)

Milano edikto 1600 metų sukaktuvių šventimo komitetas susidarė Vilniuje. Į tą komitetą įėjo šie lietuviai: d-ras A. Vileišis, V. Urbanavičius, kunigai Kukta, Brazys-Frei, Kraujalis ir šitie lenkai: kunigaikštis Sviatopolkas-Četvertinskis, baronas V. Veissenhofas, dvarininkas B. Skirmuntas ir kunigai Kurčevskis, Černevskis, Valodzko, Žebrovskis. Vilniaus vyskupijos valdytojas jau kreipėsi į vidurinių reikalų ministrę, prašydamas patvirtinti šį komitetą. Komiteto gi uždavinys bus rinkti ankas tų sukaktuvių paminėjimui pašvestai bažnyčiai statyti. Be to komitetas apsiima organizuoti kelionę Ryman. Milano ediktą dovanoję ciesaorus Konstantinas. Tas ediktas istorijoje nešiojto tolerancijos edikto vardą ir suteikė krikščionims teisę melsties visai

pai tą periodą įsai pradėjo kalbėti apie dabartinį lietuvių padėją ir užbaigė ragindamas lietuvius rašyti į SLA ir TMD. bei šviestiesi skaitant laikraščius ir kningas.

Reikia pabrėžti, kad pastarasis kalbėtojas pasiskyrė sau perplacį temą, kurios į tokį trumpą laiką jokiū būdu negalėjo tinkamai apšviesti. Lietuvos istorija, nuo Gedemino laikų ligi Vytauto mirėiai, ne taip jau trumpa, kad būtų galima ją išaiškinti į 45 minutes. Ir kitus pakeltus klausimus nepakaktinai išaiškino, ot perbėgo, taip sakant, „akių plotu“.

Žmonių į prakalbas buvo atėję į 200. Buvo taipgi keliatas moterų ir merginų. Ir laike prakalbų tvarka buvo pavyzdinga. Bet vieną dalyką būtina turėti pažymėti, kuris, rodo, pažymėjimo vertas. Kadir vietiniai lietuviai skaitlingai renkasi į sales ir atidžiai klausia prakalbų, tačiau matomas šitame miestelyje kažkokios atbukimas. Vyrų čia bus galima priskaityti ligi 300, išskyrus moteris ir mažus vaikus. Bet pažiūrėkime, ką mes čia turime?

Nesenai čia susitvėrė SLA kuopa, į kurią įsirašė 4-5 šnarijai. Taipgi neseniai susitvėrė ir TMD kuopa, į kurią įsirašė, rodos, apie 18 asmenų, tarp kurių keliatas mažų mergaičių.

Yra dar čia dvi pašalpinė draugijai: viena bažnytinė, „sv. Petro ir Povilo“, kuriai nebogai sekasi, žiūrint iš piniginio atžvilgio. Mat, ji jau 4 metai, kaip įkurta ir dar ligi šio laiko niekam nereikėjo mokėti. Bet šiaip ji nieko viešo neveikia ir lietuvių tautai ji nieko neduoda. Antra — tai D. L. K. Vytauto draugija, į kurią gali priklaustyti kaip vyrai, taip ir moteris, be jokio aprėžimo sulig jų tikybos. Šita gal šį bei tą ir manytu veikti tautos labui, bet ji neturtinga: pirmu jos gyvavimo metu ji išmokėjo, rodos, trims šnariams pašalpa, neskaitant vieno nelaimingo jos šnario, kuriam kasyklose iškritęs akmuo nulaužė koją. Nelaimingasis išbuvo ligonbūtyje šešis mėnesius ir, rodos, kad negalės dirbti per kokią 18 mėnesių. Iš kviuos pusės, šita draugystė lietuviams neparemia. Vieni nuo jos šalins delto, kad ji laisva, o kiti delto — kad ji priima ir moteris.

Kaip ten einasi draugystėms, tai tiek to, bet mes galime pasigirti bent karčemomis, kurių turime viso net 7, kurias laiko lietuvių ir vieną lenko laikomą. Kadangi lenkų čion visai mažai gyvena, tad lietuviams ir lenkiškąją pricieina šelpti bei užlaikyti. Todėl laikraščius retas kuris beskaito, o jau apie kningas, tai nę kalbos negali būti. Ir išeina anot mūsų poeto Petro Armino žodžių, kad:

Lietuviui kningų įtalpa nerūpi,
Jis bijo velnio, kurs gal ten tupi,
O kad ištruktų iš kalinių tokių,
Lietuviams vargų pridirbtų visokių.

Vargdienis.

LAWRENCE, MASS.

Nėra tos savaitės, kad neišgirstum žmogus apie mūs jaunomėnė visokių nemalonumų ir kalbėjimų apie jų nedorus darbus ir kad nepatirtum apie jų nesirūpinimą geresnio gyvenimo ateitimi. Taip, kelios dienos atgal, vienas jaunas vaikinys A. S., nuvažiuoęs į Haverhill, begerdamas aludėje smarkiai susiginėjęs su sveimtūčiais, o galop net ir susimušė. Nabagas vos spėjo tik na-

mon sugrįžti, kaip tuoj ir numirė. A. S. pirmiau prigulėjo prie SLA ir LSD-jos, bet paskui, paklauses tų draugijų priešų, išstojo iš jų ir net kitus stengėsi nuo jų atkalbėti, sakdamas, kad visai neužsimoka prigulėti prie tokių draugijų.

Kaip pasimirė, tai jo patarėjai su panieka pasakė: „Kvailas vaikas buvo, kad išstojo iš draugijų, nes dabar būt likęs tinkamai palaidotas“. Tiesa, A. S. uždirbdavo gerai, bet visus centus praleisdavo karčemose bei kitose pašilinksminimo vietose; jei ne jo broliai, tai būt reikėję miestui palaidoti.

Ot ir kitas atsitikimėlis, kuris gal būti geru pamokiniu mūsų tėvams ir jaunoms mergaitėms.

Balandžio 7 d. liko sąraštuota jauna, 17 metų amžiaus, mergaitė už nužudymą savo kudikio. Štai kaip apie tai rašo angliški laikraščiai: J. Karaliūniūtė pabėgo nuo tėvų į Fitchburg, Mass. ir tenai pagimdė kudikį; paskui ji kudikį nužudė ir sugrįžo pas tėvus į Lawrence. Šeiminkė, suradus J. K. kambaryje negyvą kudikį, tuoj davė žinią policijai. Pribuvusi policija, greit surado jos suplėšytus laiškus, ant kurių užtiko pažymėta „Lawrence“.

Pribuvę į Lawrence'ą detektvai, greit surado nužudžiusią savo kudikį mergaitę.

Apart paminėtų „naujiėnėlių“ galima būt ir daugiau parašyti, bet... paliksim kitam kartui.

Tėvai ir močiūns, mokinkitės patis ir mokinikite savo vaikus — eikite ant susirinkimų, prakalbų, skaitykite kningas bei laikraščius, nes, priešingai, varginatė jus patis save ir traukiate vargan savo vaikus, o tuom pačiu esate blogais visuomenės bei savo tautos nariais.

Svečias.

BOSTON, MASS.

Bostono rūbsiuvių streikas tęsiasi. Jan prasliko devynios savaitės, kaip išėjom į streiką. Nors darbininkus slėgia iš visų pusių skurdas ir vargas, tačiau laimėjimais viltis priduoja jiems gyvumo ir energijos. Neatsižvelgdami į visas statomas iš darbavijų ir valdžios pinkles, streikieriai nepajudinamai, kaip uola, ir niekas nemano grįžti atgal į darbą, pakol neįpildys darbininkų reikalavimų. Darbininkų ūpas pakilęs; streikieriai darbuojasi neįnuilstančiai: pikietuoja dieną ir naktį. Išskyrus Talbot kompaniją, streikieriai dirbtuvėje prisitraukė iš kažkur apie tuziną „kriaučių“, pastatė dirbtuvėje jiems lovas, ir ten jie sau gyvena. Bijo net prasivėdinti išeiti. Bet, ta pati kompanija iš kažkur pargabeno keletą „panelių“, kurias ir darban atveda ir iš darbo išveda pats savininkas, kurį dar palydi jo sūnus, apie 30 valkatų ir apie 50 policiantų. Tą procesą padaugina streikieriai ir su smagumu palydi. Panaši procesija matoma kasdien.

Buvo bandyta taikinties. Miesto majoras ir darbdaviai kelis kartus jau šaukė streikierių komitetą pas savę. Rodėsi, kad štai streikas pasibaigs ir darbininkai sugrįš atgal į darbą. Darbdaviai, kaip jie patis sako, išsyk būk pasilę panašias išlygas, ant kokių New Yorko rūbsiuviai susitaikė. Darbininkai-streikieriai išlygų nepriėmė. Na, tai ir paskelbė į visus (tur būt vietinius? — Red.) laikraščius, kriminaliai apkaltindami streikierius, kad tie neteisingai elgiasi, atmesdami jų teisingus pasiūlymus.

Kovo 29 d. laikytoje konferencijoje Bostono majoras savo kontoroje būdamas pataria streikieriams „nubalsuoti grįžti į darbą ant tokių pat išlygų, kokias new-yorkiečiai priėmė“, o jie esą pasiūsią komisiją, kuri patirsianti apie paminėtą susitaikinimą bei jų išlygas. Streikieriai suprato tą jų pasiryžimą susitaikinti ir vienbalsiai prisiekė (apie 2,200 asmenų), kad tęsti kovą toliaus, kol bus pripažinta unija, 8 valandų darbo diena ir pakelta mokeskis.

Per visą kovos bėgį streikieriai turėjo progą pamatyti kompanijų ir valdžios vylyngystę. Net ir pats miesto majoras, p. Fitzgerald nę karto neužtarė darbininkų, kovojančios pusės, bet nuolatos šaukė, kad mes ardome miesto ramybę ir puldome pramonę. Tai puiki darbininkams lekcija; daugelis turi progą susipažinti su geraširdė demokratiška valdžia, kaip ji gina darbininkų reikalus, kaip ji remia jų kovą už duonos kąsnį, už geresnios gyvenimo sąlygas. Ji, demokratiškioji valdžia, dabar kalba tik apie pramonę bei prekybą, o kaip prisistartina rinkimo laikas, tuomet tai prižada kažką, idant tik darbininkai už juos balsuotų. Bet kuomet darbininkai reikalauja jų pagalbos, tai jie neatsižvelgdami į darbininkų šeimynas, neatsižvelgdami į jų moteris ir vaikus, palieka juos jų pačių likimui. Ta valdžia išteisina policijantus, kurie savo palkomis skaldo darbininkams galvas. Jiems daleista darbininką nušauti, kankinti ir kišti kalėjiman. Gi darbininkai uždžiausta beveik kvotvi už savo teises, darbininkui uždrausta stovėti ant gatvės streiko laiku. Tai aiškus faktas, kad jie nėra darbininkų užtėrėjais, nę jų draugais, bet „amžiniais“ priešais. Ir kaip greit darbininkai susipras, taip greit jie sutraukus retėžius, užnertus ant jų kaklo ir pasiliuosuos iš alginės vergijos.

Ligi šio laiko draugai šelpė mus gausiai savo uždirbtais centais. Tikime, kad šelpis mus ir ant toliau. Būdami kritiškame padėjime, prašome jų pagalbos, paremkite mūsų teisingą kovą. Gelbėkite mus ir nedukite niekais nueiti mūsų darbu, mūsų kovai! Prisdėkite nors su menka dalele, kad galėtume tęsti kovą ir laimėti ją! Mes esame pasiryžę ištverti ligi laimėsime tai, ko reikalaujame!

Spaudos Komitetas.

P. S. Siųsdami pinigų, išpirkite pinigų blanką (money order) kasieriaus vardu, **Fr. Rolis**, o patį čekį siųskite sekretoriui šiuo adresu: A. Lukoševičia, P. O. Box 43, So. Boston, Mass.

ŽODIS VISUOMENEI.
Visiems aukavusiems, draugijoms ir pavieniams, kurie tik aukojo — malonėkite atleisti, kad dar nepaskelbėme surinktų aukų atskaitos. Kaip tik suspėsimė, tai tuojaus paskelbsime. Malonėkite šelpti mus ir toliau: mums aukos labai reikalingos!

Spaudos Komitetas.

Kova streikierių su skebais.
Šiuomi tarpu pas mus kova virteverda. Kol nebuvo skebų, streikas ejo ramiu keliu ir pilnoje tvarkoje, bet dabar, kada Talbot Ko. pargabeno keliolika valkatų-skebų, kurie bando streiką dydyti, streikieriai sujudo ir pradėjo nerimastauti; tankiai atsitinka net susirėmimai streikierių su skebais. Nors skebus policija atveda ir išveda, bet ir jų dauguma jau išbėgioja; žinoma, jie

nusigąsta, kaip pamato daugybes streikierių, marmuojančių apie dirbtuves. Iki šiol „darbavosi“ policija, vien tik susidedanti iš pėstininkų, bet paskutiniu laiku jau ir raiteliai iškur tai parkvieti. Paskutiniomis streiko dienomis areštai liko visai paprastu būdu: visi paprastu būdu apšviesti, nes policija dabar visai nepaiso, ar kas kaltas ar ne — ima nuo krašto ir dastato į tam „tinkamą“ vietą. Buvo atsitikimų, kad suareštavo net tokius žmones, kurie su streiku nieko bendro neturi.

Talbot Ko. dirbtuvėje dirbantieji streiklaužiai yra priversti būti dirbtuvėje dienomis ir naktimis, nes streikieriai — pikietai nuolatos stovi ant sargybos. Tokiu būdu į tą dirbtuvę tapo atgabentos gyvenimui lovos ir visi kiti dalykai — puodai, bliūdai, šaukštai ir tt.; dabar jie ten dirba, valgo miega — vyrai ir moteris visi viename kambaryje. Bet dirbtuvė nedidelė, užtai ir lovos sustatytos viena palei kitos — tai tikras pikniskas skebas, nes vyrai ir moteris miega kartu.

Spaudos Komitetas.

Nuo redakcijos. Turbūt tamsos nę nepastebėjote mūsų pastabos, kuri tilpo „Vien. Liet.“ N14, po tamstų straipsneliu. Vienas kuris Spaudos Komiteto šnarių už kartą pasirašė už visus. Jei kartą kartą gausime straipsnelį korespondenciją apie Bostono streiką, po kuriuo vienas kuris Spaudos Kom. šnarys bus pasirašęs už visus, tai būsimė priversti nedėti. Vienas asmuo negali vadinties **Spaudos Komitetas**, jei tame komitete yra daug žmonių, tai tegu ir jie pasirašo.

DETROIT, MICH.
Detroit — tai automobilijų dirbtuvių miestas; jų čia randašis apie 40, kuriose dirba 95,000 darbininkų (ar ne per daug, sulyginant su abelu skaitliu Detroit'o gyventojų? — Red.) Dirba dienomis ir naktimis.

Kovo 29 d. liko užmuštas Juozas Kargen — lietuvis, kuris buvo specialistas prie automobilijų, nuo kurių, jis ir gavo mirtį. Jis tą dieną labai smarkiai važiuvo, nuo ko triko automobilio vidurinis cilindris; automobilis su dideliu smarkumu atsimušė į telegrafą stulpą ir liko sudaužytas į smotus. Juozas Kargen liko sudraskytas į 5 dalis.

Buvo tai jaunas, apie 30 m. amžiaus vyras; gimęs jis New Yorke. Jis sakydavo, kad jo motina ir ištėkėjusi sesuo gyvena Brooklyne, N. Y. J. Kargen buvo baigęs automobilijų skyrių Michigano un-tatėj 1906 m., buvo labai gabus vyras, delei ko visos kompanijos stengėsi pritraukti jį prie savęs. J. Kargen nebeskaitė jau save lietuviu — jis vis sakydavo, kad jis esąs anglas. Prisklausė prie apdraudimo gyvasties automobilijų kompanijos; jė kūnas liko palaidotas ant kapinių be jokių apeigų. Niekas neatsilankė net iš jo giminaičių, nors, rodos, jis buvo apsidraudęs ant \$3,000

Ant. Vezeyas.

CHICAGO, ILL.
Kaip kam, bet Chicago's bankininkams bei nuosavybių pardavėjams pavasaris reiškia didesnę veiklumą ir biznį. Šį pavasarį veikia pradeda dvi lietuvių firmos: Jono Tananevičiaus ir J. Bagdžiūno.

Pirmasis rekorde yra J. Tananevičius. Kovos mėnesiu jo padaryta didelė apyvarta. Parduota savo namų bei lotų: 32-oj gatvėj 149 pėdos nuo Auburn J.

Kriviekiui už \$1000; Auburn ave. netoli 32-os J. Ivanauskui už \$4,500; Morgan gatvėje netoli 33-čio pl. A. Tamošaičiui (\$1 konsideracija). Pirkta nuo J. Krivieki, Auburn, netoli 32-os; nuo Marcineko, Morgan netoli 33-čios; nuo A. Tamošaičio, 69 gtv., kamps Artesian ave. Daugeliui tarpininkauta. Tarp kitų pirkto namus bei lotus Kazimieras Liaudanskis nuo W. Buduy, 31 pl., 118 pėdų į rytus nuo Morgan, namai su \$25,000 skolos; J. Kutniauskas nuo M. Dybičo, 32 pl., 247 pėdos į rytus nuo Morgan, už \$2,800; Ign. Radavičius nuo Kutniausko, 33 gtv., 247 p. į vakarus nuo So. Halstend, už \$7,000.

Jono Tananevičiaus beto baigiama statyti nauji namai, į kuriuos bus perkelta „Kataliko“ redakcija ir spaustuvė; namai vien tam tikslui statomi; šiuose namuose busiū įtaisyti pavyzdinigi redakcijos kambariai, šviesus erdvus, stiliški, kokių dar neturi nei viena lietuvių laikraščių redakcija.

J. Bagdžiūnas atidengė sezoną, pradėjęs statyti iškart net penkis namus, trijų augštų kiekvieną; namai statomi 23-čioj gatvėje, netoli Oakley ave.; jų vertybė rekorde išneša \$21,000, bet atsiesiū kiek brangiau. J. Bagdžiūno šiemet, matyt, norima atlikti savo apielinkėje tai, ką pernai savo apielinkėje sumanė ir įvykino A. Olševskis: namų statymu uždirbti tiesioginiai iš namų ir netiesioginiai iš to, kad apielinkė, naujiems namams išaugant, tampa gyvesnė ir jos žemė vertingesnė. Vos pradėjęs savo namus statyti, J. Bagdžiūnas jau pardavė dvejtą lotų ir Juozui Luckui namus už 4,000, 22 pl., 125 pėdos į vakarus nuo Oakley ave.

A. Olševskis vos dabar baigia pernai jo pradėtus statyti namus Halsted gatvėje. Vienuose jų atidarys nuosaviū mebliū krautuve; kiti atiduota nuomon. Didėji salė (ar teatras) dar negrei bus užbaigta. Pasirodo, planas buvo netikęs, ir dabar visą įėjus priekį reikia griauti ir išnaujo statyti. A. Olševskio „real estate“ transakcija šiemet kol kas neperplati. Didesnis pavasario biznis: parduota F. C. Rowley namai Juozui Herbačevskui už \$13,800, šiaur-rytinis Union ave. ir 33-čios kamps; pirkta namai Wallace gtv., netoli 35-tos gatvės.

Kitose miesto dalyse kovo mėnesiū pirkto namus: Vladas Vaišvila už \$3500, Marshfield ave., kamps 46-os; A. Janilionis, Emerald ave., netoli 37-tos; J. Jakavanis, Cortland, netoli nuo Hoyno ave.; Mikas Tananevičius, Canal str., netoli 17-tos gtv. (užrašas sausio 2, 1913). — Piniginę lietuvių Chicagoje esama daug.

J—s.

ST. CHARLES, ILL.
Kovo 29 d. vietinė LSS 117 kp parengė vakarą „Irving Opera House“ salėje, kur buvo lošiama dviejų veiksmų komedijėlė „Amerikoniskos vestuvės“. Priegtam buvo dar monologai ir dainos. Komedijėlė sulošta, galima sakyti, ne blogiausia, bet patsai turinys labai menkas ir todėl nepadarė beveik jokio įspūdžio, nieko nesuteikė žmonėms. Jei kas palinksmo susirinkusius tan vakaran žmones, tai p-lės V. M. ir V. J. Valentaitės, kurios gražiai padainavo porą dainelių. Potam p. K. Arnauckas sulošė du monologu. Jam irgi pavyko gana gerai.

Paskui jau prasidėjo šokiai ir skrajojanti krassa. Dovanoms už

gautas atvirutes buvo skiriamas laikraštis ir gėlių buketas. Pirmąją dovaną laimėjo p-lė F. Linkauskiūtė (iš De Kalb), o antrą p-lė K. Varnagiūtė.

Minėto vakaro tvarka buvo nepeiktina. **Visų bendras.**

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

KAZYS PUIDA.

KOL SAULĖ PATEKĖS...

Dvasia nerimo, kadangi valia nestengė savo imperativo gyvu veiksmu paversti, visoms pajautoms nurimti paliepti...

Mėtavonė be atvangos skynės kelią galutiniojo savo būtybės tikslo viešpatijon...

Senis Butrimas sulinkęs sėdėjo savo kabinete prie stalo ir skaičiavo ūkio išlaidas ir pajamas pamėnesiui, kuomet išgirdo į duris besibeldžiant.

— Kas tai? — pamanė. Tokio papročio jo namuose nebuvo. Vaikščiojo kas vienas be perspėjimų neatsižiūrėdamas į trukdymus.

Duris prasiverė ir jis išgirdo Eimučio balsą:

— Ar galima? Pamatė pašelį, pasisuko į duris ir kvietė:

— Kodel-gi ne! Gal aš sutrukdysiu tamstą? — klausė Eimutis kambarin žengdamas.

— Didelio daikto! Atsėdėjo šale stalo ir buvo norėjęs kažką svarbaus ištolo pradėti, bet Butrimas suardė visą parą.

— Drąsiau, drąsiau, ponas Endriau! — ragino jį spėdamas kokiuo reikalu jis čia ateina.

Eimutis paraudonijo, bet nestengė nė vieno žodžio ištarti. Taip stačiai — vėl nekėlė, o gal nenorėjo.

— Su manim trumpai, — gelbėjo situaciją Butrimas, matydamas galutiną Eimučio sumišimą. — Imi Marytę, gami Paventį ir kelis skatikus gūštai susisukti, o kol valstybinį egzameną išlaikysi, kad nesivaldytų paleikėjui ir nešaltum garmalizdyje — kas mėnuo siūsiu tiek, kiek reikės.

Eimutis visiškai sumišo. Pro išdžiūvusias nuo kraujo bangų lūpas nė vienas žodis nestengė išsprukti.

— Tai ir užbaigta, — pridūrė Butrimas, kad ne tylėti. — Su manim, sakiau, trumpai; pamėgink dabar iš motutės jos vienturtę išderėti! — jau juokė iš Eimučio.

Eimutis atsikėlė ir, akimirksnį pastovėjęs, turėjo ką nors pasakyti, nes juk negalima nė žodžio neprasitarus išeiti.

— Ačiu tamstai, — sumurmėjo jis. — Aš ne dėl Paventio...

— Ką? — atšovė Butrimas. — Tai gal manai, kad aš leisiu dukterį vienmarškinę už tavęs ar kito? — ambitiškai pridūrė.

— Bet... — Ko dar? — akį primerkęs ir ūsus pakreipęs, klausė Eimučio, klausė Butrimas.

— Piningu aš turiu užtektinai egzamenams...

— Sakykite koks turtuolis! — nusijuokė Butrimas. — O už poros mėnesių „Lozorijų giedosi“ akis pro kraigą mėnulį išmeigęs? — Jau tylėk ir tiek, jei nenori su manim susipykti, — užbaigė Butrimas.

— Jei tamsta taip nori, — buvo bepradedęs.

— Žinoma, kad taip noriu! — Patvirtino jis. — Eik, iš motutės tai bent gauši pėpirų! — juokė vėl. — Ten tai tiks tavo kalba, — užbaigė, pirmą kartą jį vardu pavadinęs.

Išėjo Eimutis iš Butrimo kabineto ir tiesiai nusiskubino sodnan. Džiaugsmas spaudė širdį, kad mylimoji mergaitė jam teks ir dikta buvo, kad senis jį taip surietė, nė prasizioti nedavė.

Atsėdėjo ant suolo, lyg pasilsėti norėjo prieš sunkų darbą. Po valandėlės paėmė jį juokas, kuomet išvaizdino riestą savo pasikalbėjimą su Butrimu.

Ką-gi bedarys. Vieną kartą reikia juk baigti pradėtą darbą. Atsikėlė ir nuėjo namon.

Motutė su Maryte triūsė apie skalbinius. Inėjo, sustojo duryse ir vėl sumišo, o prie Marytės, pamanė, nė vienas žodis neišlysiąs jam iš gerklės.

Marytė pirmutinę pastebėjo jo sumišimą ir suprato. Viltviltingai pamerkė akimis motutės nurodydama, lyg sakydama, kad kuogreičiausia pradėtų. Eimutis merkė jai, kad išeitų, bet ji nė nežiūrė.

— Motute, — kreipėsi atsidrąsinęs Eimutis Butrimienėn.

— Kas yra? — užklauskė motutė, galvos nuo skalbinių nepakeldama.

Marytė neištesėjo ir garsiai susijuokė iš jo nedrąsos. Sumišo ir Eimutis galutinai ir pats susijuokė iš savęs ir tarė:

— Atiduok, motute, man šitą šarką, tai aš ją išmokysiu, kad ji man niekų nedirbtų.

Motutė pakėlė akis nuo siuvinio dar nieko nesuprasdama, bet tuo pačiu momentu aišku jai pasidarė ko Eimutis nor.

— O aš ką be jos veiksiu?

— Aš jo nebenoriu! — erzinos Marytė, išanksto žinodama, kad motina sutiks ir dar tonas, kuriuo tuos žodžius ištare, tai patvirtino.

— Vieton jos vienos būsiva du, vis vienu daugiau, — juokojo ir Eimutis.

— Tai kad ji nenor!

— Noriu, noriu, motute! — sušuko Marytė ir užbėrė raukšlėtą motinos veidą nesuskaitliuojamais pabučiavimais.

— Na, tai imkis... — ašarotu balsu ištare motutė, atsikėlė ir, pabučiavusi vieną ir kitą, greitai išėjo.

— Palauk! — sušuko Eimutis, sugriebęs Marytę glėbin. — Aš tave, tu šarką, užbėnuosiu už tai, kad iš manęs juokeisi!

— Bučiuok, bučiuok! — tarė Marytė, užmesdama rankas jam ant kaklo ir ankštai klausdamasi plačion jo krūtinėn.

— Dabar, vadinasi, — pradėjo Eimutis, — būsimoji ponai daktarienė...

— Kas? kas? — vėl erzino jį Marytė.

Eimutis pradėjo vyties Marytę aplinkui stalo ir ką tik buvo sugriebęs, kaip kambarin inėjo Vladas.

— O jūdu šviesią dieną gūžinėjatos? — užklauskė.

— Dabar turiva teisę! — atšovė Eimutis.

— Tai jau oficialiniai?

— O kai-gi! — Pasigirdamas, atsakė Eimutis.

— Pupų rakštyti, Mariuk, tau, o ne už vyro tekėti, tu šarkai! — juokė iš jos broliš, širdingai bučiuodamas.

— O tu? — kreipėsi jis Eimutin. — Atkaklus, kaip velnias!... Ir gerai, brolau, labai gerai!... Drauge skįsiva taką švieson ir gerovėn tiems, kurie mus išaugino ir ant kojų pastatė. — tarė Vladas stipriai spausdamas Eimučio ranką.

11.

Ilgai laukė abudu tos dienos, kurią sudėsis kuopon ir visus savo svajojimus-sumanymus pamėgīs iš dausų žemėn nukelti ir gyveniman vykinti ims.

Palši debesys traukia pavasario dangumi, lyg po jų tuoj visa gamta atgims, prisikels ir praamžinąjį triušą tolyn varys. Gilios balos riogso ant išmaltų kelių ir vargėra jauną daktarą, kuris be pasilsio važiuojamas prie ligonių, juo labiau šiltinės epidemija.

Nesiskundžia jis, nesigaili to darbo, nes mato jau jo vaisius, girdi prielankų sąžmonių balsą ir atvirą mintį tariant.

Jau nutė žmona pasiilgsta savo vyro, bet nė karto dar nesudraudė jo, kuomet lietingą, tamsią naktį atvažiuodavo prie ligonio išvežti.

— Kas pisiēmė tą naštą ant savęs, — tarydavo Eimutis Marytėn. — tas tenešie ją kantriai. Jei neapskaičiavo savo jėgų, tepasitraukia iš kelio, bet tenerūgojie, nes niekas nekaltas.

Paventio folvarkas stovėję ant pačio Ventos kranto ir didelis, bet apleistas, vaisių sodnas rėmės liepų alieja upės krantan. Namų ūkio nebuvo. Nuomininkas čiuulpė visas sultis iš žemės, žydas-daržininkas nesirūpino sodnu, tik jo vaisiais.

Ilgomis žiemos dienomis Marytė turėjo pasirūpinti moteriškuoju ūkiu, kad vasarą būtų kas sunaudoti.

Ūkio padarai atiduota Eimučio tėvo globon, kurį jis iš Peterburgo sugrįžęs jau rado Paventyje bešeimininkaujantį. Senis Eimutis nė kiek neišpuikėjo. Paliko tuo pačiu ūkininku, kokiuo ant savo žemės sklypelio buvo, tik dar darbštesniu, nes viską rado apleistą ir sunaikintą.

Senė Eimutienė, kuri nieku būdu negalėjo sūnaus likimo be ašarų minėti, trūsė ištisomis dienomis su Maryte. Priveisė vištų, ančių, žąsų ir nieko nesiklausė, kuomet kas jai jos ūkyje prieštara.

(T. b.)

J. WEYSSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė

KAZYS PUIDA.

— Girdėjau, kad nori iš Patiltos išeiti ir žinau kodel: sunku tau, Uršulka. — Reikia ateitimi pasirūpinti.

— Kaip ponaitis panorėsi taip ir bus. Pasakyk man.

Žiūrėjo plačiai pravertomis, paklusniomis akimis.

— Noriu, Uršulka, kad gerai mane suprastum. Gera tu man labai... Esi artimesnė man, už kiekvieną moterį pasaulyje...

Mergaitė pakėlė antakius ir paklausė: — Tai kaip-gi, ponaiti?... aš artima, o poniaitis vis toli nuo manęs!...

— Sakau: širdžiai artima. Norėčiau, kad per mane gera tau būtų gyventi, ne taip, kai dabar... ir gera ilgam, ne trumpai valandėlei...

Uršulka klaidžiojo po Mikolo žodžių prasnę, bet atjautė baso šilumą bei tikrumą.

— Pasakyk, ponaiti, ką liepsi... — Neturiu tiesos tau liepti. Norėčiau tiktai, kad iš mano priežasties nebūtum nelaiminga, tai patarčiau, ką turėtum padaryti...

Tylėjo — o Mikolui tasai gražus ir šaltas patarimas nėjo per gerklę.

— Kalbėjau aš tau pernai, ir dar šiais metais, žodžius... neapgalvotus, nors jie iš širdies ėjo. Ir anuomet, kada bučiavau tave, mažiau mylėjau kai nūdien...

To mergaitė visai nesuprato.

— Nes buvai graži, Uršulka, nes man begaliniai patikai ir dabar dar labiau patinki. Bet dabar aš negeoriu tavęs suvežioti, apgaudinėti, pamesti... suoranti? Tu man šiandien ne tik paprasta, graži mergaitė, bet svarbus asmuo, kuriam iš visos širdies geidžiu laimės. O aš tau laimės duoti negaliu, nes tavęs vesti negaliu.

— Tą aš žinau — atsakė Uršulka, jau senai tai supratus, be jokio nervingo virptelėjimo — ir visi žmonės taip pasakė. — Bet aš galėčiau... nesupyksi, ponaitis, kai pasakysiu?

Sugriebė jo ranką ir priverstinai kėlė prie lūpų.

— Liaukis, Uršulka... juk mudu jau ne taip bučiavome!

— Anžip galima kitoje vietoje, o čia taip... ir nedrausk man, ponaitis.

Pakėlė Mikolo ranką prie lūpų, laikydama ją abiem rankom, glėmonėdama ir nepaleisdama. Jis-gi varžė pats su savim, kad nepriglausti mergaitės čia, sodne, iš visų pusių atvirame. Tikrai prijėję visi artai, paėmė ją už rankų — ir slovėjo taip, lyg kad būtų meldesi vienas antram sunertomis rankomis.

— Tai nesupyksi ponaitis, kai pasakysiu.

— Sakyk, sakyk, gerute!

— Aš galėčiau eiti pas ponaitį miestan tarnauti... tau siūti, skalbti, virti... ką tiktaai lieptum — aš viską pataikinėčiau.

— Negalima! — sušuko Mikolas — tik pamanyk: kai-gi mudu gyventuva po vienu stogu ir tik taip sau!... Aš tuomet paežerin neatėjau, nes pats savęs bijojau. Kad taip kas atsiktų, turėčiau tave vesti.

Uršulka nuleido rankas ir atitraukė jas nuo Mikolo rankų. Paskutinis jos pagelbusis sumanymas hyko. — Prašnabždėjo jau be jokios vilties:

— Būna — kad ir neapsiveda.

— Nenoriu tu, Uršulka. Perlabai tavę gerbiu.

— Kai ponaitis sakai?

— Noriu, kad būtum dora, kad ir ne mano. Juk turi vieną... padorų žmogų... Tekkė už Juozo Trembelio.

Ištare pagalius nuspręstus žodžius, žengė žingsnį atgal ir tyrinėjo neramiai, kai ji juos priims. Ji sutiko tą patarimą ramiai — nuleido akis — gal kiek išblyško.

Pakėlė vėl akis Mikolan, tas pačias, giliai pasitikinčias. Atstumta, atiduota kitam, jautė tačiau, jog prieš ją stovi mylimiausias žmogus, jos širdingiausias artimas. Ir jei jis taip pataria, tai matyti jau tokia jos dalis, geriausias ir tinkamiausias jai kelias.

— Jei ir ponaitis taip sakai, tai aš tekėsiu už jo.

— Taip, Uršulka — kalbėjo Mikolas, kiek regi-mai lengvo pasisekimo atšaldintas — neužmiršiu tavęs, visuomet būti man šionykėčių visų-myliausis. O tu... užsiimsi savo ūkių ir niekuomet manęs blogai neminėsi.

Mergaitė dar kažką svarbaus turėjo pasakyti; dabar ji skelbė savo sąlygas:

— Bet aš jam pasakysiu, kad jo nemyliu, o einu už jo tiktai todėl, kad ponaitis man liepi.

— Na... nežinau, ar jis tuomet sutiks?

— Tai kitiškai nieko nebūna.

— Matai... man ne vien tas rūpi, kad tu manęs paklaustum, bet labiau tas, kad ateityje būtum laiminga bei romi.

— Aš romi... Reikėjo atsiveikinti, be dramos ir be perdidelio širdingumo, po akių žmonių, kurie galėjo žiūrėti ir iš sodno, ir iš namo langų. Uršulka vėl pasigavo šnekos, lyg kad nujautė, kad tai paskutinis pasimatymas, nors dar vidurygšaris buvo ir Rajeckis nieko nesakė apie savo išvažiavimą. Nusišypojo šiandien pirmą kartą, o jos nusišypojoimas buvo iš pačios prigimties toks linksnuman kviečias, kad nė neleido manyti apie dramą.

— O ponaitis žadėjai man kažką duoti...

— Ko panorėsi... — atsakė Mikolas, truputį nustebęs.

— Ir užmiršai... — Nebejamenu...

Ištiesė nudegusių, smulkią ranką ir palytėjo lengvai Rajeckio krūtinę:

— Nešioji ponaitis tai, ką aš pernai rudenį daviau?

Tiktai dabar suprato Mikolas, kad kalbama apie medalikėlį. Tą iš Uršulkos turėjo, ant laimės, mašnoje, bet atsilyginti su ja kitu — auksiniu, kai ji buvo prašiusi ir vyskupo pašventintų — buvo užmiršęs. — Parodė šventintą skardelę, popierin suvyniota.

— Nešioju, kai matai, tiktai ne ant kaklo, nes vyrai neprisiiliko to papročio. O tau ligšiol negavau medalikėlio, nes buvodavau miestuose, kame kitokio tikėjimo žmonės gyvena... Bet paimk ką iš manęs — nori? laikrodį?...

Išėmė iš kišenės aukso laikrodį ir pratiesė jį Uršulkon. Apžiūrėjo jį šalta.

— Kam jis man?... ir nepašventintas ir nereikalingas. Atvežk man ponaitis medalikėlį, tai muilu dar nors kartą susitiksiva.

Mikolas pažadėjo ir dabar jau atsiveikino kai reikiant. Ji paėmė jo ranką ir gašliai pakėlė ją prie lūpų; jis priglaudė jos galvutę ir tyliai bet stipriai bučiavo šlapjas, sūrias akis —

Atsitraukė nuo vienas kito — pasibaigė.

Ji pasiliko vynesne, Mikolas ėjo dvaran klaidžiais žingsniais, kai girtas. Ir atsiminė pirmą susitikimą, kuomet kaž-kas šaukė iš jos jin taip džiūgiai, driados šauksmu. — Gera tuomet buvo... laukiniai... inkynus protas nedrumdė puikių valandėlių, iš pirmykščių amžių žmogaus instinktu gimusių. — Šiandien tos valandėlės visais metais vyresnės — ir uergaitė ta pati — dar gražesnė — ir jis tas-pats, ir ne toks laimingas, nes išgudrėjęs.

Sodnas puošėsi vaisių saldumu — parduotų, godžių pirklų sergiamų. Negalima užtektinai mylinos mergaitės atsiglamonėti, kuomet žiūri svetimos laimės pavydus žmonės. Negalima vesti valstietės, kuomet pats ponaitis esi.

Tokios čia buvo viešpataujančios tiesos, bet juokė iš jų nunokę vaisiai, prie lūpų pridėti; priešaravo tam pavėsingi tankumynai mylintiesiems pakloti; pajuokiančiai čiuškėjo į tas tiesas strazdai, šokinėdami po šakas:

— Kvailas Mikoliuk, kur eini? — čiauskėjo lietuviškai — noras tau galva kvaišinti miestuose, tuviškai — noras tau galva kvaršinti miestuose, aukia tavęs Uršulka, pati-saldžiausia mūsų uoga, tau prisirpusi, tavęs prašantisi. Ji tau jaukinė ir žmona — tokios mąstysios nerasi. — Eini — negerai tu darai — ee-ee, ee-ee!

O Uršulkos balsas, neištariamas, gerklėje susitūrijęs, vijos Mikolą ligi durų, paskui dar ilgai, il-tai per visą gyvenimą:

— Ponaiti!... ponaiti!...

XIV.

KAIMO TYLA.

— Ilgu jau plikuose laukuose, ką Hetka? Taip kalbėjo Mikolas, gulėdamas šale rugienos, gražion savo kalėn, geriausias anglų veislės šunin, kuri atsakė ton pastabon liūdnomis akimis, nors šypojos sausomis lūpomis ir kelis kartus sutvakėjo liesa uodega. Mikolas paglostė jos juodus švelnius plaukus, kurie apklojo jos dailiai suderintą kūną.

— Vienudū likova, Hetka... ponas Stašius jau nenor su mudviem medžioti... Foksas visiškai tinginiauja... mudu tik dviese, Hetka!...

Kalė meilingai žiūrėjo savo ponan, o rudos dėmės po akių pridavė jos žvelgėjimui gilumo, liūdnei kaž-ką išmėtinėjančio, panašaus Uršulkos žvelgėjimui —

— Et, kvailas palyginimas! — susidraudė Mikolas.

Ir žnekėjo toliau su Hetka apie šunų reikalus:

— Nemėgia šoki puošnia dumblinomis pievomis vaikščioti... todėl nepasiėmiau tavęs šepeton. O būtum tėtai visokių paukėčių pamačius — kas žingsnis pardvos — išpradžių gargar-gargar — o paskui visu lizdu prrr...

(T. b.)

AITVARAS

KAZYS PUIDA.

RYTOJUN BEŽIURINT

(Užbaiga.)

8.

Kalbant apie skaitymo kningas vaikams, reikia vieną kartą pasakyti kategoriniai, be jokių kompromisų, kad kiekviena, vaikams skaityti duodama kninga, būtų tikrai dailės veikalas.

Auklėjančią vertę tegali turėti tik tikrieji dailės veikalai, tikrųjų dailininkų-galvotojų veikalai, kurie kaip reikiant pažįsta gyvenimą bei žmones ir nupiešia juos teisingai bei įtikinančiai. Kokią gi, išties, gali turėti vertę veikalai, duoda paviršutinių ar klaidingą supratimą apie gyvenimą? Nejaugi garsinama „dora“ viena atliks auklėjimo uždavimą?

Iš veikalų visų laikų bei visų tautų didžiausių galvočių galima išrinkti daug puikiausių dalykų, visiškai vaiko protui prieinamų, idomių ir visiškai suprantamų. Kam duoti surogatai, kuomet užtekina tai yra sveiko, gaivinančio maisto.

Tiktai ta kninga tinka vaikui, kuri visą gyvenimą atvaizdina tikrose formose, kuri nieko nuo jo neslepia, bet iš mažumės pratina jo sielą prie realių gyvenimo apsieikiimų ir apsaugo ilgai nuo visokių netikėtų apsvylimų. Visgeriausia duoti vaikui tokia kninga, kurioje autorius nenoromis verčia skaitytoją pagyvinti, savarankiai padirbėti. Tas palaiko skaitytojų aktyvumą ir gyvą interesą. Kninga neprivalo skaitytojus patenkinti, bet sužadinti jame norą daugiau patirti, sužinoti.

Visa laimė, kad mes dar neturime profesionalių vaikų literatū, kurie kaugėmis gamina skatkinės doros bei etinės vertės skaitymus vaikams. Iš tokių neteisingų, nedailiškų gyvenimo vaizdų, suteikiančių neaiškų ar melagingą gyvenimo supratimą, pridedančių ir paslepiančių, nutylinčių ar išdailinančių negalima laukti, kad jie būtų moralinių įsitikinimų tvėrijais, bet visiškai atžagariai, jie sugriauna kiekvieną dorą. Tikroji dora tegali būti statoma ant aiškių ir tvirtų pajautimų ir neapgaulingų, bet tikrų numanymų apie žmonių gyvenimą bei žmogaus sielos veikimą. Tai tik ir teduoda visas, kas tikrai dailiško gilaus ir įspūdingo. Gerų norų, intekmei turėti į vaikus, permaža.

Todel, vaikams reikia duoti protinga, patraukianti, dailės kninga, kuri ūpo vienodumu persunkusi būtų, kuri galėtų užinteresuoti ir patraukti skaitytoją, bet taip užinteresuoti, kad jis išsistomis savaitėmis ar mėnesiais būtų po jos intekmės, kad nuolat prieš jos grįžtų, visa širdimi, visu savim imintu savin turtingą jos turinį. Tuomet tik vaikas išplės savo sielos erdves ir taps protingesniu, gilesniu ir jausmingesniu.

Išauklentas ant blogų kningų, ant paviršutiniai ir neteisingai gyvenimą atvaizdančių kningų ir negyvų paveikslų, vaikas neteks jausmingumo, budrumo, nematys visko gyvai, neregės visko savotiškumų svarbiausių, žmogų judinančių, individualių ypatybių ir taps beveik pilkosios minios.

Galas.

SUNKU, SKAUDU VIENAM GYVENTI...

Sunku, ilgu vienam gyventi, kada nei draugo neturi, kada už žmones vienas kenti, visai atskirtas nuo žmonių, kada maigai jų nedori be idealų prakilnių akordus meilės tyran sėja, kur vien išgirsi kaukiant vėją.

Sunku, ilgu vienam gyventi...

Sunku, skaudu vienam gyventi, kada tyrus jausmus širdies tiktai pats vienas tesupranti, kada kiti tau vija pantį vien pašaipos, kada vilties svajones griaua veidmainingai, o save puošia rūpestingai blizgučiais purvinos nakties.

Sunku, skaudu vienam gyventi...

Sunku, skaudu vienam gyventi, kada už obalsį tiesos galanda tau žmonija danti ir siunta, kai šiaurys žemos; ir būtų kapas užmiršimo daug malonesnis už viską, jeigu ne galė inkvėpimo ir kanklių įstabi taika.

Sunku, skaudu vienam gyventi...

Zigmas Gaidamavičius.

Laisvos Mintys.

(Kritikos bruožai.)
XXX.

Vincas Krėvė. Milžinkapis. Dainuvos šalies padavimas. M. Kuktos spaustuovė. Vilnius 1912 m. Kaina 15 kap. 36 pusl.

Milžinkapis — tai lyg ir „Užkerėtoji merga“ — tame jo visos silpnumas, kame „Užkerėtosios mergos“ gražumas.

Krėvė, kaip jau pastebėjau, keldina dailia, poetine kalba liaudies pasakų stiliuje mūsų garsios senovės atminimus-padavimus. Tokiems rašiniams turime net per daug medžiagos, turime iš ko pasirinkti. Tačiau toji medžiaga taip įvairuoja, jog ne kiekvienas siužetas tinka stilyzuotai apysakaitėi, kaip kad atsitiko su „Milžinkapiu“.

Kaip iš „Užkerėtosios mergos“, taip ir iš „Milžinkapio“ būtų galima ir būtų reikėję pagaminti kas nors didesnio ir iškilesnio. „Šarūno“ autorius galėjo tai padaryti, turėjome tiesos iš jo laukti ir laukėme.

Ypač graži „Milžinkapio“ medžiaga platesnei apysakai, kuri oi, kiek būtų nusvėrusi priaugančioje kartoje ir ne tik joje, bet būtų maloniai pažadinusi ir suaugusius.

Merkinės pilis — sraungis Merkyš — bajoras Mykis — jo keturi sūnūs, o ypač Zubrys — bajoro Kindžio dukra — Meilužė — pagalios pati pasakos akėja su Algirdžio bei Kestučio karais, vestuvėmis, su netikėtais bei nelauktais kryžiuočiais svečiais ir su tokiu traginiu galu — visa tai prašyte prašos plunksnos, jautrios širdies, plačios vaidentuvės... ir pioto gimtosios istorijos dėjų. Kas tai būtų galėję išeiti iš-po tokio plunksnos būrininko, koku yra Vincas Krėvė!...

Be abejo — ir smulkiai sutrauktasai Milžinkapio padavimas turi daug grožės, bet ta grožė išnyksta kuingutės paskutinį puslapį užvertus. Savo stilyzotomis pasakomis Krėvė daug ko žmoguje sužadina, mēto vaizdus — bet visa tai nelgam, nes nėra faktiškai ant ko širdimi, ir mintimi, ir grožės pajautimu apsisėti — nėra plataus tvėrinčio talento užsiskėtimo, kurs sužavėtų, pavergtų ir ilgai skaitytojo širdyje užsiliktų.

O juk visos tos būrininko galės Krėvei netrūkstą. Man matos, jog jis pats, pasigrožėdamas išties gražiais savo tvėriniais-pasakomis, užmiršo, jog iš visos tos tokios rašytojui dėkingos bei gražios medžiagos galima buvo suverti tautos praeities milžiniškų pasiryžimų epopėja.

Sakoma, būk kritikas neprivalas kalbėti apie tai, ko apkalbamojoje kningoje nėra. Gal tai ir tiesa, bet tik apie tokias kningas, kuriose arba nieko nėra, arba kurių autoriai neįstengia išskirti taip augštai ir tokius plačius ratus užrėžti, kaip kad Krėvė padarė su savo „Šarūnu“.

„Milžinkapis“ — iš stylistikos bei konstrukcijos atžvilgio drąsiai prilygintas prie tūlių brolių Grimmų, ar Oskar Wilde, pasakų — bet tik šiomis savo ypatybėmis; prasmė bei reikšmė toli užpakalyje užsiliko. Kuomet mums šiandien reikia prasmės bei reikšmės kuodanguosia, Krėvės pasakos, to mums neduodamos, nustoja tikrosios savo vertės kaip literatūriniai tvėriniai. O kaip tokie yra tos pasakos gražiausia, ką mes savo originalėje literatūroje turime.

Matyti, bent šios dvi pasakutės-padavimai leidžia spręsti, jog Krėvė dikčiai turi tokios medžiagos. Ir lieka tik geisti, kad jis mūs neskaustų savo tvėriniais dvasia, bet, kad plačiai užsimojęs, suteiktų skaitančiam mūsų visuomenei apstų ir turiningą veikalą, kame rastumėme garbius mūsų prabočių žygius, kruvinas milžiniškų pasiryžimų kovoje už laisvę dėjas — ant ko pasvajoti bei pasiguosti galėtumėme.

Lauksime nekantriai!

D-RAS J. BASANAČIČIUS

KAIP MAN NEBUVO LEMTA DŪMOS ATSTOVU TAPT!

4) Būdamas, kaip matome, geru pranašu rinkimų „paskutinės valandos“ nujautime, kun. Vailokaitis, politiškos agitacijos sukuriu apsvaigintas, nepajėgė pasistverti tvirtų doros įrankių, kad susilaikytų ant sliudaus, veidmainystės ir vylioni vedančio „diplomacijos“ tako. Sukurstęs prieš mane, rege, ne tik rinkikus, bet dar pirmian ir rinkimų komiteto narius, pasikvietęs kandidatu kun. Vailokaitis, apie savo agitacijos pasekmes visiškai nutylėjęs, nieko man nepranešė. Ir kaip pradžioje, apskelbdamas mano kandidatūrą „Šaltinyje“, rūpinosi labai, kad mano kandidatūrą nesukompromitavus, taip dabar paslaptomis pasiryžęs buvo ją visiškai sukompromituoti, kas jam ir — pasisekė. O tuo tarpu ne tik elementariškos etikos, bet ir prasčiausių „savoirė vivre“ taisyklių laikydamasis, jis

turėjo žinoti, kaip pridera doram žmogui, ypač „geram“ katalikui pasielgti su savo artimu, kad jis ne apgavus. Juk būtų užtekę iš Vailokaičio ar Narajausko pusės man keliais žodžiais tiesiog pranešus: „tamsta esi neištikimas mūsų „politikai“ ir mums, kaip „geriems“ katalikams; abejojame, ar galėsi Dūmoje Suvalkų gubernijos „gerųjų“ katalikų reikalus ginti: nelyk, meldžiamas, bet mes, delei svarbų priežasčių, priversti esame tamstos kandidatūrą nustumti, geresnio už tamstą kataliko kandidatūrą Suvalkubos augstyn pakelti ir ją patvirtinti“. Drauge su tokio turinio laiškučiu priderėjo tokiam „geram“ katalikui, kaip Vailokaitis, sugražinti drauge paimtąją iš manęs deklaraciją ir — visas būtų doros tvarkoje. Gavęs ne tik šitokią aiškia žinią, bet dargi menkiausį užsiminimą apie kuninginės politikos krypsnio permąną, aš tuojaus be jokio pykčio, kad ne aržius lietuvių bloko, per laikraščius dar prieš rinkimus Suvalkuose būčiau pats nukėlęs savo kandidatūrą ir — ne šuo nebūtų sulopjęs ant kokio ten „vyliaus“, Seinų „diplomatų“ — pia frasis...“

5) Žnuot tokio „krikščioniško“ pasielgimo imta gudragalviauti ir sumanyta intaisyti priešrenkamame susirinkime „gerų“ katalikų „diplomacijos“ spąstus, tad galima būtų į naujus „Šaltinio“ skaitytojus paskui pasakyti, jogei statant mano ir Laukaičio kandidatūras „galutinai nusvėręs“ „pamatinis pažiūrų skirtumas, tikėjimo dalykuose“, jogei „susirinkime galutinai nusvėręs tasai vienas žodis „krikščionis“ (sic!). O tuo tarpu, kad šitas „vienas žodis“ nusvertų, kun. Vailokaitis ir dar vienas kitas kuningas, kurių vardo kol kas čia neminėsiu, jau buvo sukurstę rinkikus prieš mane. Priešrenkamame susirinkime, dar man neatėjus, rinkikų didesnė dalis — išskyrus tik 4 savystovesnius žmones — buvo jau sugituoti prieš mane, o už Laukaičio kandidatūrą, taip kad mane susirinkimam pasikvietus, galima buvo kun. Vailokaičiui ir keliems kitiems jau a priori džiaugtis mano kandidatūros žlugimu. Šitokiam susirinkime ne tik aš su savo menka elokvencija, bet ir toks Demostenis arba Cicero, jeigu būtų iš kapų atsikėlė ir šitų „gerų“ katalikiškumo sugestijos pilnų lietuvių susirinkime su prakalbotomis apsilenkę, be abejo, taipogi būtų nieko — o nieko nelaimėję, nes ir nebuvo ką laimėjus... Seinų „diplomatams“ reikalingas buvo kuningas, o ne kun. Laukaitis laimėjo.

6) Yra dar keli tamsūs taškai visoje šitoj aferoje, kurių aš išaiškinti tuo tarpu nepajėgiu, žinių dar užtektinai neturėdamas, tai tokie, rods, ne svarbūs klausimėliai, kaip šitie: a) ar Mariampolės rinkimų komiteto nutarimą „Šaltinyje“ apskelbiant, įsakta buvo tik mano vieno kandidatūrą išstatyti, ar drauge ir Laukaičio, o jei ne — tai ar kun. Vailokaitis proprio motu tai padarė? b) kuo rėmėsi tasai pats kun. Vailokaitis mano katalikystę — ar tautystę — savo agitacijos kompromituodamas, kokiais motyvais ir argumentais tai atliko? c) ar kun. Vailokaitis manė, kad jojo „diplomacijos“ tikslas gali būti pateisintas krikščionių — ypač „gerų“ katalikų — etika? d) ar kun. Laukaičiui žinant ir pritariant agituota prieš mane kandidatūrą, kad jojo pastačius? e) jeigu jisai vislab žinojo, koku būdu agituota prieš mane, tai ar jojo sažinė tam pritarė ir ar jis pripažino galimu daiktu, tokiomis doros sąlygomis naudotis, kad savo kandidatūrą augstyn pakėlus? f) ar paties Mariampolės rinkimų komiteto buvo jau iš pradžių manyta mano kandidatūrą tik kaip „dekoraciją“ kuninginei iškišti, o paskui su ją pasielgti taip, kaip kun. Vailokaitis pasielgė? g) ar mane Mariampolės rinkimų komiteto laikyta „geru“, ar „negeru“ kataliku ir jei „negeru“, tai kodėl mano kandidatūra apskelbta „Šaltinyje“, jeigu iš to paties Vailokaičio augstėsiu paduotųjų paaiškinimų matoma, jog kas nebuvo „geras“ katalikas ir geras tautininkas negalėjo tapti — ne „likti“ — „Suvalkijos atstovu“, nes „neliko šio kampo geriausiems žmonių norams ir įsitikinimams“?

Į šituos ir kitus panašius klausimėlius, kurių dar galima būtų ir daugiau surasti, dalykų žinovams atsiliepus ir paaiškinus — kas būtų labai pageidaujama — galima bus galutinai spręsti apie Seinų „diplomatų“ politiška dorą ir jos — tos doros — augstumą.

Tuo tarpu jeigu skaitytojas užsispyręs būtinai sužinoti, kodėl gi taip viešai žuvo mano kandidatūra, galima būtų, rods, neperdaug apsirikus maždaug atsakyti: dalimi delei mano paties naivumo, kad buvau pasitikėjęs žmonėmis, kuriais, gerai jų nepažinus, tikėti nepriderėjo, o dar daugiau į kun. Vailokaičio ir Ko. farizeizmą, hypokriziją jojo per hyperboliškai — „gerą“, išpūstą katalikystę. Apie šitą dalyką ir reikėtų dar vieną-kitą žodelį pridurti.

Daugumai, turbūt, žinoma, kad rinkimai Suvalkų gubernijoje, buvo kun. Vailokaičio vedami: jis buvo spiritus rector, jei ne vienintelis, tai bent didžiausias juose veikėjas ir agitatorius. Už visas pasekmes, kokios bus iš tų rinkimų ir jų „laimėjimo“, be abejo, jisai prieš istoriją turės atsakyti.

Rinkimų agitacijos deviza, „Šaltinyje“, taip ir gerai kartota, kaip žinoma, buvo: „rinkite gerus katalikus“. Pavertęs tokio būdu katalikystę politiškos pagrindu, kun. Vailokaitis žmonių tikybos brangiausiais jausmais pasinaudojo žemiškiems, profaniškiausiems tikslams — savo luomo žmogui, geram „prieteliui“ vilokių būdu Dūmon nuvesti... Mūsų tikintieji, lietuviai, rasit, išspradžių ir nesupratę, kad nepriderėjo religijos maišyti į politiką, kuri praktikoje dažniausiai pavirsta į bjaurų egoizmą, kaip ir šį kartą kad atsitiko...

Bet klaidą kartą padarius, eita tuo-pat keliu tolyn, prie vienos kraujant kitą. Ne tik taip brangią žmonėms katalikystę suprofonuota, dar labiau įvesta partijos kovon „gero“ kataliko vardą, skiriant jį nuo „negero“, nors tokia definicijai pasiekti sunku buvo surasti tam tikrų objektyvūs kriterijū. Jau jei patsai būdvardis „geras“ yra gana elastiškas, neaprybuotas, tai dar sunkiau buvo — ir yra — susekti, kur prasideda „negeras“ ir kur baigiasi „geras“ katalikas. Pagaliau vienam atrodo geru, kito nuomone gali būt blogu, o trečiam dar blogesniu. Ir iš praktiškosios gyvenimo pusės skirstymas lietuvių į gerus ir negerus katalikus, vargiai gali būti pateisintas, o dar mažiau naudingas kaip mūsų visuomenei, taip ir pačiam katalikų bažnyčiai. „Geras“ katalikas „Šaltinio“ prasme tas, kurs pildydamas visas kitas tikėjimo priedermes, klausė to-pat laikraščio obalsių rinkimuose, kurie su tikyba juk nieko bendro neturi; „negeras“ — tas pats ir geriausias katalikas su tuo skirtumu, kad „Šaltiniui“ nebuvo paklusnas. Padalinus tų kiu netikusiu būdu tuos pačius tikinčius lietuvius į dvi kategorijas: į kokius tai „gerus“ ir „negerus“ katalikus, tuomi pat įnešta nesantarvės fermentas į pačių lietuvių visuomenę, įnešta nepaįkykanti tarp „Šaltinio“ išrinktųjų ir pasmerktųjų katalikų, neapykantą, kokios pirmiau mūsų žmonės nepažino. Padaryta pradžia atskalai, kuri delei politikos, ilgai gali virsti tikybine ir pagimdyti antireligijinę srovę tarp tų pačių kaimiečių — kas katalikų Bažnyčiai juk ne koku būdu negali būt ir nebus naudinga!...

Kaip yra nepaprastiška skirstyti žmones į „gerus“ ir „negerus“ katalikus, varant egoistišką, luomo politiką, galėjo lengvu būdu apsieikti ir Suvalkuose rinkimų laiku. Sulyg „Aušros“ paduotųjų žinių, mano ir kun. Laukaičio kandidatūras svarstant, už mane, kaip „negerą“ kataliką duota 4 balsai, rasit, tokių jau žmonių, kurie neturėjo didelės pretenzijos, kad juos „Šaltinis“ „gerais“ katalikais vadintų. Jeigu dabar būtų atitiktė — o tas, gerai paagitavus galėjo atsitikti — kad visi tie keturi rinkikai būtų principo laikę, jog kuningas Dūmon netinka, ir būtų užsispyrę jo nerinkti, o savo balsus pav. Bulotai atidavę, tai ir būtų, be abejo, skardžiai prasmegus kandidatūra to „ultra-kataliko“, kuris priešrenkamame susirinkime savo rinkikus vaišino žiaurum žiauriausiu antisemitizmu...

Toliau — reikia laukti, kad toksai žmonių katalikystės skirstymas sulyg laipsnių neišeis gerai kaip pačiam išrinktąjam Dūmon „geram“ katalikiškiausiam atstovu, taip lygiai ir visai „krikščionių-demokratų“ partijai Suvalkų gubernijoje. Ultra-katalikų atstovas šioje Dūmoje — jau beveik dabar galima spėti — nieko gero nelaimės ir visų penkeris metus ten prasidės. Nei mokyklų kapelionams užmokėsis bus padidinta, negaus nei kuningai algų didesnių, nebus leista statyti klėdžių, algos valščiaus raštinkų valdžia nepadidė, ir tokia vaisbos draugija, kaip Mariampolės „Zagrė“, vargiai galės ką iš valdžios iškaulyti, nes tai ne valdžios priedermė privatinėms vaisbos draugijoms pingus skolinti. Ir visi kiti kun. Laukaičio prižadai gali likt neįpildyti... Žmonės, pamatę tokį savo atstovo nepasisekimą Dūmoje, paliaus kuningais ir jų prižadais tikėję ir daugiau jų į Dūmą neberinks, nors dar daugiau ir dar garsiau skambėtų „Šaltinio“ balsas: „rinkit gerus katalikus“!... Jau dabar, rinkimams pasibaigus, galima pranašyti prisiartinant laiką, kada ir Suvalkų gubernijos katalikai, politikos žvilgsniu geriau susipratę, patįs ims reikalauti, idant Dūmon būtų renkami ne siauratikslių partijėlių fanatikai, ne politikos mafabetai, bet rimti vyrai, šviesūs, išmintingi, su gera galva, politikoje išsilavinę be atžvilgio į jų tikybos „gerumą“ ar gilumą, nes parlamentas žmonių reikalams ginti yra reikalingi ne tik subjektiniai atstovo jausmai, kiek jojo protas ir pilietiškas drąsa...

Tuomet lietuvių tautos politiškoje susipratimo geresniems laikams virtus, rasit, ir mano patyčiai šių metų rinkimuose, kaip aš juos objektyviai aprašyti stengiamis, taip lygiai ir tokiojo ypatingo būdu pralaimėtoji Suvalkuose kompanija su šiek-tiek „pamokslu“ — tik ne bažnytinio — atstovų rinkikams, jei dar ne taip veik taps išhovė ir įvesti visuotinieji Dūmon atstovų rinkimai.

Vilniaje, lapkričio 15 d. 1912.

ralų suvedžiotas, pastatė Svabachą, norint patsai Svabachas kiek pirmiau stovėjo už Strekių kandidatūrą. Dabar rėmė Strekių ir konservatai. Pakilo pagal prūsų pasiūlymą labai smarki agitacija. Pirmuose rinkimuose nelaimėjo nei vienas nei antras; už tai antruose rinkimuose perėjo Svabachas. Mat, Svabachas mišrios akys visgi simpatiškesnis kandidatas, negu Strekius, kursai dar daugel klaidų buvo padarę prieš rinkimus, kaip tai — perdidė susidėjimus su konservatais, didin Svabacho išgyrimas pirmiau ir tili kiti dalykai.

Tilžės-Pakalnės valsčiuose „Birutės“ remiamasis lietuvių kandidatas Reidys gavo tik apie 400 balsų. Priežastis šito menko pasisekimo tame, kad be „Birutės“ kitas laikraštis už jį pilnai nestovėjo, jo ypata ne visiškai tam atsakanti, o galop menkas susipratimas tenyškųjų lietuvių.

Tokiū būdu lietuvių reichstage liko be atstovo; jų išrinktieji atstovai — vokiečiai dargi už tai balsavo, kad jiems viešose susijungimuose lietuviškai kalbėti per įstatymus būtų uždrausta.

Prūsijos Landtage, kur iš lietuvių skaitlingai apgyventų vietų renkami 4 atstovai, yra tik vienas, kurs save lietuviu vadina — tai kun. Dr. Gaigalaitis, kursai Klaipėdos-Silokarčiamos valsčiui pirma su konservatu, tada su Svabachu, tapo išrinktas. Vidury gegužės mėn. bus dabar nauji rinkimai Landtagan ir partijos dabar karštai rengiasi. Kandidatais pastatyti: Klaipėdos-Silokarčiamos valsčiuose iš lietuvių pusės vėl Dr. Gaigalaitis, o austru kandidatu iš konservatų pušis — tūlas Dr. Fomer'is. Nacional-liberalai bei dalis jiems priešingų lietuvių pasistatė sau Svabachą bei lietuvių ūkininką Šušelį. Kas laimės, sunku ispėti, nes čia rinkimo tvarka kitoniška, negu Reichstagan.

Galima sakyti, kad interesas prie dabartinių rinkimų menkesnis, ir kaip paprastai rodos menkai rinkėjų dabartinė consteliacija visi užganėdinti. Priegtam gali ma sakyti, kad vienai arba antrai grupei laimėjus, lietuviams nei šalčiaus nei silčiaus. Tilžės-Pakalnės valsčiuose žada lietuvių tūpigi draugiškai su konservatais eiti. Iš konservatų pusės pastatyta tūlas vyriausias lesinčius (oberfoerster) Meyer, o iš lietuvių pusės — valdžios patarėjas Dr. Steputaitis. Pastarasis naujai ant lietuviškosios dirvos pasirodo, todėl sunku apie jį spręsti, bet už jį kalba, kad konservatai jį per bendrą kandidatą priimti nenori.

Taigi, viską sykiu suėmus, štai kas pasirodo: lietuvių politiškas judėjimas visgi silpnokas, susidėjimas Kaimenė yra, bet ganytojų vadovų trūksta. Dabartiniai vadovai menkai apsišvietę ir tokiū būdu trumparegiai — tik tai dienai „bepolitikuojanti“ ir nuo vienos pusės kiton svyruojanti, veik su konservatais prieš liberalus, veik su liberalais prieš konservatus — kas jiems daugiau žada, o galop matosi, kad nuo abiejų lieka prigauti. O ir negalima būti, nes kaip konservatai, taip ir liberalų programos tūtai neatsakančios jų reikalams, o savo programai sutverti ir savitą politiką vartyti — tam dar Prūsijos lietuvių neprinokę, jiems trūksta pirmoj eilėj inteligentų, kurie dirbtų visuomenės naudai ir tėvynės meilė bei jos gerovę statytų pirmoj eilėj, plačiam savo nuomones per tam tikrus laikraščius, nes laikraštis

tai geriausias įrankis savo nuomones platinti.

Bet apie pastarąjį dalyką — kitą kartą. M. A. Prūsietis.

Kunigaikštis ASITTA.

IV.

Dar badas ir iš jo kilusios ligos nebuvo pasibaigusios, o viešpatiją aplankė nauja nelaimė. Džimlo mieste paskirta naujas valdininkas, apie kurį blogai buvo kalbama. Džimlo gyventojai, visi ligi vieno, sukilo ir neleido jį į miestą, beto, dar nudėjo ir sužeidė keletą jo palydovų. Patyręs apie tai karalius Ramas, bairšiai įtūžo. Jisai paliepė kareivių pulkui eiti į sukilėlių-maištininkų miestą, nudėti visus to miesto gyventojus ir sudeginti jų namus.

Kuomet apie tai išgirdo Redžebas, jisai pradėjo mintyti: — Ką pasakys kunigaikštis Asitta? — Jis nuvyko pas karalių ir tarė jam:

— Tėve, jei keletas žmonių prieš tave prasikalto, kodėl gi nori už tai nubauti visus Džimlo gyventojus, iš kurių pusė yra moteris ir kūdikiai? Atsiau savo paliepiamą...

Bet karalius, kuris vis dar pyko, nedavė jam toliau kalbėti: jisai paliepė jam išeiti uždraudamas net minėti to miesto vardą. Tečiau vakare, kuomet karalius jau gulėjo ir buvo pats vienas, Redžebas nė nepasivilyjęs intėjoing jo kambarį ir atsiklaupė pas jo lovą.

— Ko tau reikia? — paklausė karalius, bet daug švelnesniu balsu, negu dieną.

— Viešpatie — prabylo Redžebas — matai, naktis apsiaulija žemę ir visi miega tavo pyliėje bei mieste. Miega taip jau ir Džimlo gyventojai. Užmigo darbininkai ir žemdirbiai, kurie tamošto apie duoną ir kasdienį darbą ir nieku prie maisto neprisidėjo. Užmigo saldžian miegan moteris ir maži vaikučiai, kurie dargi nežino, kas yra jų valdonu. Jie užmigo ir nelaukia nieka pikto. Ir ryt išryto jie išvys narsių kareivių pulką, kuris artinsis prie jų miestoto. Gal būti, kad kaltieji sudebės, nesa supras, kokia bausmė jų laukia; bet tauta su džiaugsmu pasveikis savo valdono kariuomenę.

Suskambės džiaugsmingi šauksmai, vaikai pulkais bėgs, idant pamatyti blizgančius įrankius. Ir staiga... tie kareiviai puls ant neapginkluotų žmonių... jų arkliai sumindžios vaikus, jų kardai sublizgės ore, namai pradės degti, kur romios moteris gamino savo vyrams valgius ir audė audeklus...

Jis nutilo ir laukė, ką pasakys karalius.

Karalius tylėjo, bet jo veide piktumo nebesimatė.

Tad Redžebas tęsė: — Tėve, išsiųsk pasiuntinius, kad jie atsauktų kariuomenę, kol dar nevelu... Siųsk į Džimlą teišėjus, idant jie iširtų dalyką ir tegu atveda pas tave prasikaltėlius, bet neklindyk nekaltųjų namų, jų žmonių ir vaikų.

— Gerai — tarė karalius. — Išsiųsk pasiuntinius, kad atsauktų kariuomenę.

Redžebas skubinau išėjo ir išsiuntė pasiuntinius prisakydamas pildyti karaliaus įsakymą. Tą naktį jis ilgai neužmigo — jis jautėsi neapsakomai laimingas, kad jam pasisekė išgelbėti nuo mirties taip daug žmonių gyvasčių.

Iš ryto, kaip tik jis pabudo, jėjo pas jį tarnas ir pranešė jam:

— Pone, tūlas vienuolis nori ateiti pas tave. Jis jau senai laukia ir nenori pasišalinti tavęs nepamatus.

— Atveskite jį — tarė Redžebas ir linksmai nusišypsojo.

Jis greitai pakilo iš lovos, apsirėngė ir priėmė kunigaikštį Asittą, užrakino duris bei nusilenkė ligi žemės prieš jį.

— Aš žinojau, jog tu ateisi — jisai tarė. — Aš išmaldavau nuo tėvo, kad atmainytų savo nuosprendį ir jau išsiusta pasiuntiniai, kurie turi atsaukti kariuomenę.

Kunigaikštis giliai atsiduso ir atsisėdo ant išiesto ant grindų kauro.

— Aš bijojau pasivilynti — tarė jisai. — Aš skubinau visą naktį.

Redžebas atnešė vaisių ir vandens, kad nuramintų alkį ir troškulį, nuplovė jo pavargusias kojas ir prašė, kad eitų į jo lovą ir pasilsėtų.

Kuomet Asittas pasirėngė kelionėn, jisai tarė Redžebui: — Dabar aš būsiu visai ramus, nesa tu patsai supranti savo užduotį.

Tokiū būdu kunigaikštis Asitta per Redžebos tarpininkystę darydavo žmoniems gerą, o Redžebai rodėsi, jog jame gyvena Asitto dvasia.

V.

Po to atsitikimo praėjo kiek laiko. Štai vieną rytą ir vėl Kunda nekviestas atėjo.

— Pone, aš atėjau pas tave su prašymu.

Redžebas norėjo surikti: — Nepasotinamasai, kuomet paliausi tu mane kankinę? Bet susilaikė ir ramiai paklausė:

— Ko tu reikalauji? Kunda atsakė: — Aš noriu imti sau už moterį Hautamę, Ragulo dukrą.

Redžebas iš piktumo net sudrebėjo, nesa gražioji Hautamė, viešpatijos vyro Ragulos dukra, ne tik del savo augštosios kilmės negalėjo likti jo buvusiojo tarno žmona, bet ir delto, kad buvo jau susižadavusi su gražiu jaunikaičiu Džiangu, karaliaus turto globėjo sūnumi.

Suvaldydamas savo piktumą, Redžebas atsakė: — Tu prašai negalimo. Ar gi tu nežinai, jog Hautamė yra Džiango sužadėtinė?

— Aš žinau — atsakė Kunda. — Bet jei tu apie tai pakalbėsi su karalium, jis lieps atiduoti ją man.

— To ašai nepadarysiu — trumpai atsakė Redžebas ir atkreipė jį nugarą.

— Pamąstyk, kunigaikšti — prabylo Kunda pašiepiančiai — rytą metą aš ateisiu, pasitikišdamas išgirsti galutiną žodį.

Vakare, kuomet Redžebas ejo pylies koridorium, tūla moteriskė, su uždengtu veidu, puolė prieš jį ir verkdamas pradėjo maldauti jo pagalbos.

— Neverk — tarė jai Redžebas. — Kelkis ir pasakyk ko reikalauji.

Jis manė, jog Kunda niekam nebus minėjęs apie savo tokį drąsų reikalavimą ir jog šita moteriskė maldavą ko-nors del savo vyro arba tėvo. Bet kai jinau pakilo bei atidengė savo veidą, jis tuč tuojaus pažino gražiąją Hautamę.

— Neatsirk manęs nuo Džiango — jį tyliai prabylo.

— Nusiramink, vaikuti. Aš niekuomet apie tai nė nemaniau. — Ramino ją Redžebas.

— Man pasakėjo — tęsė Hau-

tamė — kad tu nori mane nuo Džiango atimti ir atiduoti savo draugui Kundai.

— Tai netiesa. Aš Kundos maldavimo nepriėmiau, ir tu liksi to žmona, kurį tu myli.

Hautamė ir vėl puolė ant žemės pas jo kojas ir sušuko: — Aš žinojau, kad tu nebūsi tokiuo kietaširdžiu.

Gulti eidamas Redžebas pamane: — Ar tik rytoj neateis kunigaikštis, kad apginti Hautamę? — jisai buvo ramus ir saldžiai miegojo.

Bet ryto metą vieton kunigaikščio atėjo Kunda ir klausė: — Ar apsvarstei mano prašymą?

— Neturiu reikalo svarstyti — Redžebas atsakė — aš to niekuomet nedalėsiu.

Kundo veidas iš piktumo net persikreipė.

— Ar tu pamiršai apie mudviejų slėpinį.

Redžebas tylėjo. — Aš nepasigailėsiu savo gyvasties, kad tik tave pražudyti — tęsė Kunda.

Redžebas tylėjo. — Pastarąjį kartą aš tavęs klausiu: ar sutiksi duoti man tai, ko aš reikalauju, arba aš papasakosiu visą teisybę?

Redžebas net pabalo, tečiau nieko neatsakė.

Išeidamas Kunda dar tarpduryje sustojo ir paskui pamažu išėjo, bet Redžebas neliepė jam sugrįžti.

Per dvi dieni Kunda nepasirodė pyliėje. Dieną po to, kuomet Kunda pasiuntė tarną pakviesti jį, jo nerado. Tarnai sakė, jog išėjęs su reikalais, bet kur — nežinojo.

Praėjo dar keliatas dienų; Kunda nepasirodė.

Neramumas augo Redžebos širdyje. Jisai nebeiškentė, kartkartėmis siuntė žmones pasiteirauti, ar nesugrįžo Kunda, bet visuomet buvo tas patsai atsakymas: „Dar neparvažiavo“.

Tūlą vakarą, tarnai betaisydami karaliaus Ramaso lovą, vienas jų rado padėtą po pagalvio palmų lapų ryšulėlį, ant kurių mėgdavo rašyti laiškus. Lapai buvo aprašyti smulkučiu raštu, taip, kaip rašydavo bikšus.

— Kas tai yra? — klausė karalius, pamatęs ryšulėlį išsigandusio tarno rankoje.

Tasai, noroms-ne-noroms, turėjo parodyti radinį.

Valdonas pervėdė akimis per pirmąsias rašto eilutes ir susimaišė. Jisai paliepė visiems išeiti, o kuomet pasiilko pats vienas, godžiai pradėjo skaityti, kas buvo parašyta ant palmų lapų.

Tai buvo skundas, kuriame buvo kaltinamas Redžebas. Karalius perskaitė ir patyrė, — jog tasai, kuris vadinasis jo sūnumi, yra melagis, jog tikrasis kunigaikštis Asitta kelionėje nuo choleros pasimiręs. Kad patvirtintų Kundo žodžius, kuris tai rašė, jisai meldė, idant klausytų tarno, kuris buvo gyvas, ir kad apžiūrėtų raudonąjį šilkinį apsiautalą, kuris randasi pas prigaviką. Apšiautalo vienas kampas esąs nupjautas, nesa tai paslikęs sugniažtoje pasimirusiojo kunigaikščio rankoje.

Baisiai įtūžęs karalius Ramas intė į Redžebos kambarį, kurį laikė už savo sūnų. Nutraukė jis nuo jo užklodą ir rūšėn balsu paliepė kelties.

— Kas atsitiko... tėve? — klausė jaunasai.

— Tylėk! — sušuko karalius, dar labiau užpykęs už pastarąjį žodį ir numetė ant grindų laišką, kurį laikė rankoje. Paskiau pri-

durė:

— Skaityk!...

Redžebas surinko išmėtytus palmų lapus ir pradėjo skaityti. Karalius matė, kaip jo veidas tai balo, tai raudo, su koku neramumu, plačiai išplėstomis akimis jis žūrėjo į rašto eilutes ir galų-gale nuleido bejėgiai rankas.

— Atsakyk — paliepė karalius. — Tai yra tiesa, viešpatie — Redžebas atsakė ir ištiesęs jį rankas meldė: — Atleisk man...

Valdonas su panieka nusišypsojo.

— Ar užu tokį prasikaltimą galima atleisti? Aš nežinau net, ar bus galima surasti bausmę, kurios tu būtum vertas...

Begalo supykęs jisai išėjo. Po valandėlės intėjo kareiviai. Jie paliepė Redžebui apsirėngti vergo drapanomis, uždėjo ant jo rankų ir kojų pančius ir nuvedė į kalėjimą.

VI.

Karalius pavedė Redžebą teisti trims viršausiems viešpatijos vyrams ir savo nuosprendį paduot jam — patvirtinimui.

Vienas jų buvo vyriausias karo vedėjas, antras Buddo augščiausias kunigas, o trečias karaliaus turto globėjas, mokesčių rinkėjas.

Kuomet jie pirmąjį sykį susirinko, karo vedėjas tarė: — Mes, žinoma, už tokį prasižengimą, kokio dar niekas negirdėjo, negalime skirti kitokios, kaip tik visudidžiausią bausmę. Todel dabar nutarsime, kokia mirčia šitas niekšas turi mirti.

Bet augščiausias kunigas pridūrė: — Šito melagio kaltė, be abejo, labai didelė, bet atsiminkime apie visą jo gyvenimą. Ar jisai nebuvo tautos geradariu, spaudžiamųjų apgyneju, teisybės balsu, kuris pasiekdavo karaliaus ausį? ar mes galime į tokį žmogų atsinešti nedorai?

Išgirdęs tuos žodžius karo vadas iš didelio piktumo net pašoko ir negalėjo ištartu nei žodžio. Tad kalbėjo trečiasis teisėjas, karaliaus turto globėjas, to paties Džiango tėvas, kuriam Kunda norėjo atimti jo mylimąją Hautamę.

— Aš prigaudinėtoju nenoriu ginti, bet mes turime paklausti, ką tauta pasakys. Kaip jūs, taip ir aš žinome, jog tauta myli kunigaikštį labiau, negu patį karalių. Kas bus, kai tauta patirs apie savo mylimojo mirtį? Mums grėsia tautos sukilimas...

— Valdžia neturi su tuo skaityties — pertraukė karo vadas. — Sukilimo numalšinimui mes turime kariuomenę.

— Pamąstykite ir apie tai, — pradėjo augščiausias kunigas, — kaip sunku bus mūsų valdonui nužudyti tą, kurį jis per ilgą laiką laikė už savo sūnų. Mes kiek galėdami, turime mažinti jo rūpesčius. Mes turime prigaudinėtoją išteisinti, idant jisai ramia sąžine galėtų gailėtis už savo nuodėmę.

— Valdovas negali gailėtis prasižengėlio — pridūrė karo vedėjas. — Jei jis dabar kenčia, tai tik atkerštinimas suteiks jam ramumą bei pasitenkinimą.

— Aš manau — tarė turto globėjas — jog visūgeriausias bus, jei jį ištremtų iš šitos viešpatijos ir uždraustų jam sugrįžti. Tauta pamažu apie jį pamirš ir nereikės mums praliėti kraują.

— Aš reikalauju jo mirties — reikalavo karo vedėjas.

Tokiū būdu jie gynė kiekvienas savo nuomonę ir negalėjo susitaikinti.

Jie susirinko dar ir antrą bei

trečią dieną ir vis ginčijosi, gi Redžebas per tą laiką kankinosi vienas tamsiame kalėjime nežinodamas, kas bus su juo.

Liaudis jau pradėjo nerimti ir murmėti, ko bijojo turto globėjas. Ant gatvių susirinko dideli žmonių būriai ir nuėję pas kalėjimą ilgai stovėjo nieko nesakydami pas pilkuosius mūrus, ligi kareiviai juos išvaikė.

Pagaliaus teisėjai nuėjo pas karalių ir paaiškino jam, kad jie negalį tarp savęs susitaikinti ir negalį išnešti bausmės nuosprendžio. Vienas jų reikalavo mirties bausmės, kitu du gi nurodė, kad geriausia būtų — ištremti jį. Valdonas ilgai tylėjo, o teisėjai matė ant jo veido vidujinės, sielos kovos atspindį. Po valandėlės jisai prabylo. Jo balsas buvo rūstus, bet akyse buvo regimas liudnumas.

(Užbaiga bus).

Didvyriai ir Dadvyres.

Atminkit ambiciją ir tuštybę, ir kur tada bus jūsų didvyriai ir patriotai. — Seneka.

(Iš Newark, N. J.)

„Žiburėlis“ — išties gražus ir tinkamas apšvietimui vardas. Bet jis būtų dar gražesnis, jei jis būtų degantis ir kad jo šviesos spinduliai visados apšviestų mūsų akis, o jo apšviestiesnėji draugai duotų mums gerus pamokinius ant kiekvieno žingsnio. Bet tas viskas dar mažai pasirodė iki šiol.

Sykį mano draugas paprašė mane, kad aš parašyčiau trumpą straipsnelį ir ant „Žiburėlio“ susirinkimo jį perskaityčiau. Aš tą ir padariau su mielu noru. Kada perskaiciau laike susirinkimo tą straipsnelį, tuojaus užgimė diskusijos, ginčai — tik ne apie tą, kas buvo perskaityta ant vakaro, bet visai apie kitus dalykus. Beveik tris valandas diskutavo ir ginčijosi vieni su kitais, bet teisingumas tuo tarpu buvo užmiges pas visus. Pirmiausiai „Žiburėlio“ neprotingas draugas norėjo klaidingai nurodyti, kad visi negali skaityti — visi negali būti mokytais, nes skaitymas daug blėdies padaro ir atveda žmones prie blogo gyvenimo.

Tas nėra skaitymas tik pamėgdžiojimas skaitymui. Žmogaus sveikas protas neturi užmiršti, kad knygoms yra padarytos del skaitytojų, o ne skaitytojai del knygų. Kaip kiekvienas gali pasirinkti sau tinkamą ir naudingą knygą. Aš čia nekalbu apie kūdikius ir vulgarišką skyrių, arba tuos, kurie A. B. C. nepažįsta, bet apie pusiau apšviestus inteligentus, eks-studentus ir norinčius nešioti „didvyrių“ vaikus. Kalbant apie didvyrius, būtų labai žingaidu pakalbėti ir apie didvyrių darbus. Kada pasitaiko progos daryti ginčus, diskusijas ir teisti kitus, tada didvyrių atsiranda net per daug, o kada ateina laikas parodyti savo didvyriškumą, tada nė vieno didvyrio nebelieka.

Didvyriai yra išdalinti į du, skyrius: pirmas — kurie nesigėdija savo paties nežinystės ir stengiasi ją pažinties šviesa uždengti; antras — kurie nepažįsta savo nežinystės ir bijo pažvelgti į pasaulio akis. Todel, jei mes norime kritikuoti ir teisti kitus, pirmiausia mes privalome iš pat

dugno „išgaminuoti“ save, kad žinotume prie katro skyriaus priklausome.

Mūsų laikais teisinga spēka nėra „ginklai ir žmonės“, bet „darbai ir žmonės“. Kiekvienas didvyriškas darbas pats save kritikuoja; bet galop jis atranda savo paties laimę, ir tada protin-gas taip-pat jį garbina“.

Mes mokam pasakyti, kad toli gražu kol jis tą padarys, bet mes nemokam pasakyti, kad toli gražu, mės tą padarysime. Daugiausiai gimsta nesutikimai pas tuos, kurie yra jau šiek-tiek apsisėję. Argi nebūtų geriau tuos nesutikimus panaikinti, o pradėti dirbti kiek kas gali del visuomenės naudos.

Vienas iš didžiausių mano širdies užgavimų pasidarė tada, kada aš suėmė su lietuviškais ir noriu pasikalbėti grynai lietuviškai, o jos atsakė lietuviškos kalbos. Daug mačiau lietuvių iškrypusių iš tiesių vėžių. Vienos yra išsižadėjusios lietuviškos kalbos, kitos gi — ir tautos. Mano brangiausias, kalba bei tauta žmogaus neužgauna, ir neužemina, bet žmogus jas gali įžeisti ir nužeminti. Vieno žmogaus didelis protas visą tautą gali pakelti į padangas, kaip tai matome pas senovės graikus. Todėl, jei lietuvių tauta yra tamsi, bandykite ją padaryti šviesesne, o ne tamsesne, kad nereiktų gėdintis savo tautybės.

O jūs, moteris ir merginos, jūs galėtumėt papuošti ir padaryti šviesesniais mus ir mūsų tautą, jei tik jūs norėtumėt. Ant jūsų ilsasi viskas, padėkit mums dirbti ant apšvietos bei tautiško susipratimo dirvos, eikime visi kartu pirmyn. Lietuvisystė nėra mirusi — ji tikimai miega del darbo stokos. Ji laukia jūsų pažadinimo prie puikių darbų. Jūs turite būti augstos pagarbos, didelių nuopelnų moteris. Jūs turite stovėti augščiau už mumis. O, gražios merginos, būkite taipgi gražios protu ir dvasia, kaip ir savo veidu, kad drąsus vyrai galėtų išlaimėti jūsų garbę! O, moteris, numeskite nuo savęs egoizmo, begėdystės ir besidžiaunimo priedangos ploščių, o atstokite padoriuose ir garbinguose rūbuose. Tūkstančiai laimės kardų dabar rūdyje užmestais, neleiskite juos rūdyti ilgiaus, bet imkite ir stokite į apšvietimo kovą del savo ir kitų garbės ir kariaukite sunkiai prieš neteisębę ir tamsumą. Kada puosite skaitų-gražų veidą ir dailinsite švelnius plaukus; kada ištroškusi kūno alkį ir troškulį penėsit gardžiausiais gėrimais ir maistu, nepamirškite papuošti proto ir pagirdyti dvasios troškulį, nes juodu visados augščiau skrajoja už kitas pasaulio tuštybes.

V. J. Budrikas.

PIRŠLIAI.

Feljetonėlis.

Mūsų šventijoje Lietuvoje yra gerai žinoma, kas tai yra piršliai... Jie savo įkalbėjimais, savo vaišinimais laisvą jaunikiams įkyla visas gerąsias merginų ypatybes ir merginą su vaikinu nuveda pas kunigą, prie šv. Altoriaus, kur suriša jiems rankutes ir gyvenkite... bučiuokitės... džiangkitės... Taip, sakau, mums yra gerai. Žinoma, kad iš piršlių paeina sužadavinimas jaunų porų. Bet Amerikoje piršlių kaip ir nėra — yra, bet kitoki... Lietuvoje — tai kūmas, tai švogeriai, tai draugas, tai

pažįstamas lošia piršlio rolę. Bet čia, Amerikoje — tai ne Lietuvoje — čia viskas yra pritaikinta prie tam tikrų išradimų; čia ir lietuviškųjų piršlių vietą užima speciališki išradimai...

* Amerikonai — vaikinai ir merginos — nereikalauja jokių jiems įkalbėjimų; jie ne „kaimiečiai“. Jie pasijieško sau patinkamos ypatos per „gazietas“ — laikraščius... Užsimokėjai pusdolerinę už apsiselbimą ir rinkis jaunikius arba jauniasias. Taigi jau ir matome, kad piršlystė čia, Amerikoje, užima „gazietos“... Paskiaus gi eina pagerinti išradimai — specialiai del neturtingų žmonių, kaip palengvinimai; mat „gazietose“ reikia apmokėti už pasiskelbimą, o pinigai gaila išleisti. Čia panaudojama šitokie išradimai: duokime, mergina dirba čeverių krautuvėje; jina pakuodama skrinutėna čeverių krautuvėje arba parašiusi, kad nori vyro... ir savo antrašą. Vyruks, nusipirkęs čeverių ir surašęs tą „dokumentą“, sužino ir apsipaciuoja — panašiai padaro ir vaikinai. Arba vėl — farme-rinkė parduoda į miestą kiaušinius. Ji parašo ant kiaušinio, kad nori vyro... Krautuvninkas ar pirkėjas, surašęs tokį ant kiaušinio antrašą, susižino ir... Na, ir kas Lietuvoje galėtų tikėti tam, kad fermeriukės kiaušinis galėtų būti piršliu, o čia Amerikoje tas yra faktas — tai išradimas...

Beje! Ar kas tikėtų, kad Jonas Grigonis, vos 18 m. amžiaus suka-kęs, tik-ką neapsivedė su juod-veide-negre! O tas yra faktas. Jo-nas dirba vienoje lietuviškųjų valgomų laikų krautuvėje; vi-sas naujai pribuvusias prekes at-darydavo Jonas. Taip pasitaikė, kad Jonas, atidaręs naujai pri-statytą „krekių“ skrynute, pamatė įdomų dalyką — ogi žiūri, kad čia korėiukė su parašu — varias mergaitės, kuri nori vaiki-no... Puikus vardelis Joahnnie Kohan — matyti puiki anglikutė; tuoj Jonas parašė atvirutę ir pa-siuntė Joahnni'ui. Už poros die-nų gauna Jonas platų laišką; reikia ir „jai“ parašyti tokį pat, o čia jis mažai tegali vartoti ang-lišką kalbą; bet Jonas surado iš-ėjimą: parsitraukė lietuviškai-ang-lišką Lallo žodyną, o taipgi — garsaus anglo Webster'io ir pra-dėjo rinkti malonius žodelius del laiško savo „numylėtiniai“ ir, kad žinotum, koks puikus turi-nys laiško... tik gėrėkis; be abe-jonės Joahnnie tik tirpo iš mie-lės, lyg tas ledas prie vandens. Galop Jonas, ilgą laiką su Joah-nnie susirašinėdamas, užsinorė-jo... su ja apvesti Bet, kaipgi čia susipažinus? — Na, bet gabi Jono mintis — viską padaro: Jo-nas atsprasė iš darbo ant savai-tės laiko, gavo, taip sakyti, „vokėišn“ ir nuvažiavo į „pažįstamos“ miestą. Tai nau-jas žingsnis, bet kaip toliau čia pažinus tą savo „numylėtinę“... Bet... Jonas ir čia sugalvojo: gar-siam teatre nupirko porą tikiety, — gerų tikiety „in box seats“; — vieną pasiuntė saviškiai, o kitą sau pasiliko. Pažymėjo laiką, kuriame galės abu susieiti, susi-pažinti, pasiņnekuoti. Laukia Jonas prisiartinimo tos va-landos, kurioje jis galės pamaty-ti tą „savo“ angelą... Nė, paga-liaus ir sulaukė — apsisėję, išsi-šukavo plaukus, apsiprasė; žo-džiu dėjo visas spēkas, kad tik geriau patikus tam savo angelui ir diožė į teatrą. Nesuspėjo pri-siartininti į savo sėdynę, kaip tuoj pamatė „savąją“... o, nelaimė! Vietoje gražiosios angaitės, su-randa juodą moteriškę-negrę,

apie 50 m. amžiaus, lūpos storos, pati taipgi stora... Jonas persi-gando ir spruko per duris... Pu-blika žvalgėsi, kas čia per atsi-tikimas... klausia vienas kito, ka-mape dalykas... Taip, Jonas Grigo-nis išbėgo, bet jei jis būt neiš-bėgęs, tai būtų 18 m. vaikinai su 50 m. negre susipažinęs, susimylavęs ir, be abejonės, būt apsi-pačiąvęs...
Tai vis nauji išradimai!...
Jonas Jasiukas.

Laiškai Redakcijai

Gerbiamoji Rėdystė!
Kame dalykas? — No. 12 „Vie-nybės Lietuvininkų“ yra kores-pondencija iš Waterbury, Conn. apie garsinimą bažnyčioje 2 d. kovo šv. Juozapo parapijoje, jo-gei katekizmas kunigo Perto Sau-rusaičio negeras, negalima varto-ti. Korespondentas „Užpečio Auklėtinis“ taip rašo apie tą at-siikimą, jog galima suprasti, kad aš delto peikiau tą katekizmą, kad jame grynai lietuviška kalba. Nors geistinas daiktas kalbos gry-numas, bet katekizme tai yra ma-žos vertės. Tas katekizmas ku-nigo Petro Saurusaičio yra pilnas klaidų prieš tikėjimą, delto sąže-nė privertė, idant žmones bažny-čioje perspėčiau. Del pavyzdžio nors porą vietų padedu: ant pus-lapio 7 „Keturiuos tiesos, kurias reikia žinoti savo dūšios išgany-mui“ — 2, Dievas tėra vienas Tri-jų Asmenų ir todėl vadinasi Šven-čiausioji Trejybė. Ant puslapio 97 pirmas klausimas: koku būdu Dievas Sūnus yra žmogus? At. Jis yra žmogus, nes užgimė kaipo mes.

Idant pasakyti kelių asmenų yra Dievas, reikia surokuoti žmo-nes ant žemės, danguje, iščiūje ir peklėje, taipogi aniolus ir vel-nius. Kaslink švenčiausios Tre-jybės — negalima kitaip sakyti, kaip tik: Dievas yra vienas Trijuose Asmenyse. Klausime apie būdą, koku Jezus tapo žmo-gumi, atsakyme kunigo Saurusai-čio užgintas tikėjimo dalykas prasidėjimo Jezaus iš Dvasios Šventos ir antras — šv. Marijos panystė. Jeigu Jezus užgimė kaipo mes, tada šv. Juozapas Je-zaus tėvas, šv. Marija be panys-tės.

Tylėdamas turėčiau nuodėmę, nes tapčiau dalininku visų tikėji-miškų klaidų, kurios per tą ka-tekizmą yra platinamos.

Kun. Pranciškus Gugis.

Gerbiamoji „V. L.“ Rėdystė!
Labai man malonu gauti kas savaite Jūsų laikraštį — „Vien. Liet.“ Būt labai gerai, kad ant-rašą užrašinėtumėt rusiškai, nes priešingai, kiti laikraščio nesu-riai labai klaidžioja. Šiomet ga-vau NN1, 2, 3, 5, 6, o ketvinto nie-gavau. Dabar persikėlėme prie geležinkelio (2 varst. nuo stoties) — 120 v. nuo Ust-Udos. Čia jau truputį kultūriškesni žmonės: koks čia bus gyvenimas, negaliu dar pasakyti, nes tik antrą dieną toj naujoj vietoj. Krasa čion at-eina kasdien, o Ust-Udoj 2 kartų per savaitę, — na, tai ir laikraštį bei laiškus patogiau bus gau-ti; priegtam juos čia išnešioja laiškanėsis, kaip kokiame mieste.

Su pagarba,

Andrius Virbyla,
Zalari, Irk. g.

ŠIS TAS.

Žuvis, kuri gali gyventi be van-dens. Žuvis — tai vandens gyvū-nas: ji gimsta, auga, visą savo amžių pragyvena ir miršta van-denyje. Ji yra pripratusi prie vandens, nes jos alsavimo prie-taisai taip yra pritaikinti, jog iš-limta į orą ji turi mirti nuo dau-gybės oxygeno ir kitų chemiškų elementų, besiveržiančių į jos vi-durius. Atsitinka ir tokių žuvių, kurios gali išlipti iš vandens ant trumpo laiko. Lietuviams yra ži-nomas ungudys (Anguillida), ku-ris, sako, mėgsta būti žirnius ir vasaros nakčia, kada esti didelė rasa, slenka rasa į žirnius. Yra dar keistesnių žuvių, kurios išgy-vena po pusę metų ant sausumos, o antrą pusę — vandenyje. Tos žuvys priguli prie poklasės (sub-class) dipnoi. Geologiškuose lai-kuose jų būta labai daug, bet dabar baigia jos nykti. Užsiliku-sios tik Australijoje, Afrikoje ir Brazilijoje. Jos turi plaučius (arba, geriau sakant, oro maiše-lį, kuris užima plačią vietą), su-jungus su viduriais ir žiaunais (gills). Su plaučiais jos alsuo-ja būdamos ant kranto, o su žiau-nomis — būdamos vandenyje. Didumo jos esti vienokio — ne-kurios pasiekia šešias suviršm-pėdas, bet kitos neišauga išges-nėmis per dvi pėdi.

Viena iš tokių žuvių neseniai ta-po parvežta į New York'ą. Ją atsiuntė iš Afrikos suvyniotą tam tinkančioj medžiagoj ir įdėtą į dumblą, išimta iš išdžiūvusios upės dugno. Kad išimti žuvį iš jos uždarymo, turėjo išmirkti dumblą ir nuimti kevalą, kuris buvo pasidaręs iš gleivaus skis-timo, kuris išėina iš gyvūno kū-no. Po keleto minučių po įdėji-mui į vandenį kevalas pradėjo ju-dėti ir neilgai laukus žuvis atsi-gavo.

Ta žuvis vadinama „protopter-ryn annectus“, bet paprastai ži-noma kaip „žuvis su plaučiais“. Jos ypatybė, vartoti savo plau-čius, duoda jai progą gyventi to-kiose vietose, kur upės taip iš-džiūsta, jog nė lašo vandens jo-se nebėlieka. Toks jų gyvenimas be vandens yra ne normalis, bet tik iš reikalo.

Parvežtoji žuvis, patalpinta tarpe iškastųjų senovės žuvių, kame, moksliskai suprantant, jai ir pritinka būti, nes ji yra gimė-nė toms žuvis, kurios gyvena milijonus metų atgal. Ji moks-lui yra svarbi, nes parodo žuvių veislę, iš kurios, manoma, išsi-vystė evoliucijos keliu ant žemės gyvenančieji gyvūnai, t. y. amfi-bijos, slankūnai, paukščiai ir ke-turkojai. Jos sąnariai persta-to pavidalą tarpe pelėkų (fin) ir rankų ir jų vartojimas panašus būdai, kurį mes matome pas sa-lamandras.

Gamtos stebūklas. Laikė pra-ėjusio rudens naujų kareivių ėmi-mo viename vidurinės Rusijos miestelyje daktarai pastebėjo tarp šaukiamųjų į kareivius, kad vienas sodžiaus bernas turi kito-nišką vidaus kūno dalių sudėjimą. Taip, širdis pas jį stovi dešinėje krūtinės pusėj, jaknos (kepenos) — skilvio (pilvo) vagoje iš kai-rėsės pusės, o bluznis — dešinėje. Ant užklausimų daktarų, ar jis nejaucia kokią ligą, bernas at-sakė, kad jis pilnai sveikas ir sa-ve visad jaučia gerai. Vienok daktarai atsakė priimti jį į ka-reivius ir pasiuntė į Varšavos ka-reivių ligonbūti ant išmėginimo.

JUOKELIAI.

Kuris turtingesnis.
— Pasakyk man, Jonai, kuris turtingesnis, ar tas, kurs turi šim-tą tūkstančių dolerių, ar tas ku-ris turi dešimts dukterų?
— Žinoma, kad pirmasis — at-sakė Jonas.
— O aš kitaip manau, sako Petras.
— Kodel?
— Neš tas, kurs turi šimtą tūk-stančių dolerių, nori turėti dar daugiau, o tas, kurs turi dešimtį dukterų, daugiau jau jų negei-džia... X.

Pas barzdaskutį.
Senis, kada nuskuto barzdą ir nukirpo plaukus, paklausė kir-piko: „Kiek reikia tamstai už-mokėti.“
„25 c.“ — atsakė jis.
Senis: O kiek tu imi nuo kitų už tą patį darbą?
Kirpikas: „Visi moka po 25 c.“
Senis: „O kiek tu imi už plau-čių kirpimą ir barzdos skutimą skyrium“?
Kirpikas: Už nukirpimą — 15 c., o už nuskutimą — 10 c.“
Senis: „Bet juk aš tau negaliu daugiau mokėti už nukirpimą ma-no plaukų, kai 5 c., kadangi ma-no vos keli plaukai yra ant pa-kaušio — nejaugi ir man reik-tiek mokėti, kaip ir visi kiti mo-ka“? K. V.

Po išpažinčiai.
Žmogus, atlikęs išpažintį ir pa-ėjęs į šalį nuo spaviednyčios, atsi-dusėjęs balsu tarė: „Ach, Viešpa-tie! — Tai dabar turiu lengvą są-žinę“. Kunigas spaviednyčioje sėdėdamas ir tuos žmogaus žo-džius girdėdamas, tarė: „Žmo-gau! Tu tas vadeles, kur pavo-gei, vis delto atiduok — tai tada turėsi lengvą sąžinę“.
Žmonės visi sužiuro, o kalti-ninkas kaip išėjo per duris lau-kan, tai daugiau ir nepasirodė bažnyčion.

Davatkos išpažintis.
Vienas ūkininkas turėjo labai gražią dukterį. Ji, tingėdama dirbti darbą, pradėjo davatkauti ir tankiai išpažinties eit. Vieną kartą, priešus prie kunigo ausies tarė: „Jegamastėl, labai sunkiai sugriėjai“...
Kunigas: — Tai ką tu taip pa-darei?
Davatk.: — Jegamastėl, aš gė-džiuosai sakyti. Spėk. O pati ver-kė gailiomis sąsaramis, nusuk-čiodama.
Kun.: — Tai ką tu taip pa-da-rei? Mažu su vaikinu kibinaiši?

Dav.: — Taip, kibinaiš, ale ir dar kitaip...
Kun.: — Mažu bučiavaisi?
Dav.: — Bučiavausi, ale ir dar kitaip... jegamastėl, tik spėk, o tuojaus išpėsi, nes aš gėdžiuosai sakyti...
Kun.: — Tai mažu tu su vaiki-nu sugriėjai?
Dav.: — Taip, jegamastėl, išpėjai. Tai tas Virvagalių Max-ko sūnus Jonas ėmė mane ir pri-gavo. Dieve mano, Dieve!
Kun.: — Už pakūtą sukalbėk septynis pote ius į Dvasią Šv., o dabar muškis į krūtinę ir būk to-bula. Skruzdė.

New Yorko žinios.

¶ Poe bustas nukeltas nuo pe-dastalo. Neseniai viešų sodų pri-žiūrėtojai pastebėjo, jog Bronkė, Poe sode, ant pedestal, ant ku-rio buvo padėtas Edgardo A. Poe, Amerikos garsaus poeto bustas, ten jo nėra. Išjiškėjo po visas New Yorko dailės daiktų krautu-ves, bet ir ten jo nerado. Paga-liaus surado jį tam pačiam sode pakavotą krūmuose. Kas tai pa-darė, tikrų žinių nėra, bet sode valdyba mano, kad tai bus „base-ball“ loškų darbas, kuriems už-drausta tame sode lošti. O „ba-seball“ lošimas, tai tikra Ameri-kos jaunomenės manija, ypač apsiėskianti balandžio mėnesy-je. Tatai ir tikrinama, kad tie naujokai nuėmė nuo pedestal Po bustą ir pakavoj jį krū-muose.

¶ Laikė pirmųjų 3-jų mėnesių New Yorko prielauką pribuvo arti 52 tūkstančių imigrantų dau-giau, negu tame pat laike perei-tais metais. Imigracijos valdi-ninkais buvo užregistruota 342, 763 keleiviai, iš kurių 160,000 va-žiuvasių trečia klase.

¶ New Yorko gyventojai nu-kentėjusiems nuo tvano paaukavo iki žbandžio 4 d. virš \$550,000. „Interboro“ kompanija, kuri va-do požeminius ir augstuosius ge-ležinkelius paaukavo 5 nuošim-čius iš sumtų dienos pinigų, kas sudarė \$6,075.

¶ D-ras Fr. Friedman mano su-vertį tam tikrą sindikatą delėi pardavimo jo vaistų priešais tu-berkulozo šio krašto daktarams. Jis prižada duoti progą neturin-giems dykai pasinaudoti jo vai-tais; tą, anot jo išrokavimo, turi apmokėti turtuoliai.

Paplitus žinioms apie išvaži-vimą Fr. Friedmano Europon, kaip praneša nekuri laikraščiai, valdiški daktarai nutarę pasiprie-

Kas yra užterštas kraujas?...

Yra tai kraujes pilnas' nuodingų ir užterštų da-lykų, kurie turėjo būti pašalininti paprastu budu.

Pučkai, Inkštirai, Išbėrimai, Odos ligos, **Votaitės, Pabrinkimai, Puliavimas, Apskritas nykulys**

Tai paprasti apsišėikimai nuo kraujo nevalumo.

Severos Kraujo Valytojas
(SEVERA'S BLOOD PURIFIER).

yra užsitikėjimo vertu ir pagelbingu vaistu, sutei-kiančiu išganingą išdavąs tokiuose atsitikimuose. Kaina vienas doleris Bonkal.

Pardavinėjama visose aptiekose. Neimk kitokių. Reika-lauk Severos. Jei tavo aptiekininkas negali jų parupinti, rašyk pas mus.

W. F. SEVERA CO.

šinti jo išvažiavimui, iki nebus pabaigti mėginimai. Jie yra pasiryžę pasinaudoti aštriomis priemonėmis, net „areštu, jei jis norėtų peržengti mėginimų“ kontraktą.

Į Gėlių paroda. Grand Central Palace atidaryta tarptautiška gėlių paroda. Išstatyta apie 150,000 žolynų-medelių bei gėlių iš įvairių kraštų, įvairaus klimato, — pradedant nuo augmenų tolimos šiaurės ir baigiant tropiškų palmomis. Geriausiems eksponuotams bus suteikiamos dovanos, delei ko paskirta \$20,000.

Į Jauni elektrotechnikai. Du pradinės mokyklos mokiniu 13—14 metų amžiaus (Delancy str.) pra. edė telegrafą tarp mokyklos kambarių. Pirmą telegrafą pasiuntė mokyklos prižiūrėtojas, dalyvaujant visiems mokiniams, kurie padarė trauksmingą ovaciją tiems jauniems elektrotechnikams.

Į Y. M. C. A. stato savo namą ant Park ave., arti 50 gt., kuris kainuos apie pusę milijono dol. Vanderbildtų šeimyna skiria tam dalykui \$300,000.

Į Kameroj del kriminališkų prasikaltėlių Jefferson Market Court'e skaitliu laukusių nagrinėjimo bylos buvo 18-kos metų amžiaus Natan Kora. Jam buvo labai nuobodu tarp arestantų ir jis balsai užtraukė iš kokios-tai operos ariją. Teisėjas, išgirdęs giedojimą, pritraukė posėdį ir atidžiai klausėsi giedojimo. Paskui jis pakvietė giedorių, apteisinio jį už menką prasikaltimą, peržengiant važiavimo taisykles ir galop patarė jam imti dainavimo lekeijas, pranašaudamas jam didžią ateitį.

Į Pornografijos platintojas. Neseniai tapo suareštuotas ant 37 gt. ilatų armijos oficeris Kamilas Nikolas, kuris užsiimdavo čia pardavinėjimu nemorališko turinio knygų bei paveikslų. Jo kambaryje surasta trys krepšiai su panašiais tvirkinimo dalykais.

BROOKLYN, N. Y.

Kovo 27. Vakare po piet p. Antonina Kubiak, gyvenanti po No. 142 North 9-tos gatvės, Brooklyn, ne, išlaimėjo savo bylą prieš The Metropolitan Life Insurance Company; byla tęsėsi dvi dieni prie Mr. Justice Maddox ir Jury Supreme Court'e, Brooklyn.

Regis, kad tai vasario mėnesį, 1911 m., Jonas Kolinskis, ponios Kobiak brolis, išsiėmė policij gyvasties apsaugojimui ant \$500, Metropolitan Insurance Company'joj ir šešias savaites vėliaus pasimie nuo džiūvos. Tuomet poni Kubiak, kaip posmertinės pašalpos paveldeja, bandė iškollektuoti posmertinę, bet Insurance Company atsiskė užmokėti, sakydama, kad Kolinskis jau sirgo džiūva tuomet, kada jisai save apsišergėjo (insišurino) ir kad jisai savo ligą nuo kompanijos paslėpė; beje, kompanija tvirtino, kad kada jinai pasiuntusi savo Medikaliską Examinerį j jo aamus jį išegzaminuoti delei apsišergėjimo, tai koks tenai Jonas Polinskis, pasimirusiojo draugas, pasistatęs save už Kolinskį ir daktaras jį išegzaminavęs Kolinskio vietoje.

Šita byla labai smarkiai buvo vedama. Iš pusės ponios Kubiak buvo advokatas Adolph Ruger, nuo 375 Fulton street, Brooklyn, ir jisai darodė Jurei, kad Insurance Company advokatų ginčijimas yra be pamato ir kad kaltinamieji vien tik nori išsisukti posmertinės išmokėjimo. Jury sutiko su nuomone p. Rugers ir su-

lig to išnešė nuosprendį, jog kompanija turi užmokėti poniai Kubiak visą posmertinę su nuošimčiais.

KRASOS DEZUTE.

J. S. Dalydė, Bridgeport, Conn. Tamsos korespondencijos pradžia geriausia tikty vienam kuriam katalikų laikraščiui, o ne „Vien. Liet.“ Didžiosios korespondencijos dalies tur būt jokia rimtas laikraštis nespasudintų. Nedėsimė.

Škotijos Juozas, Ct. Brooklyn, N. Y. Korespondencija telpa šiame num. Galite prisijusti minėtą straipsnelį — pažiūrėsimė. Laukiame daugiau žinučių iš vietinių lietuvių gyvenimo.

Blissvillo Katalikas, Blissville, L. I. N. Y. Visai nejomu bei senai žinoma, kaip tūli katalikų kunigai atsineša j katalikus, nepriderančius j parapiją. Siandien jau tokią gaidynę, kad už kiekvėną patarnavimą reikia atlyginti. Beto, kunigai už savo pasieligimą patį atsako, tai jau jū asmeninis dalykas, kurio visuomenė, plačiausioj to žodžio prasme, neturi rūpėti. Kiekviena parapija, tai atskira draugija, kurios viduriniaiis reikalais tesirūpina jon priderinti snerari. Tad jie ir teisę turi reikalauti, kad jū vadovas taip ar kitaip su jais pasielgtų bei j juos atsineštų. Todėl korespondencijos nedėsimė.

ATSISIAUKIMAS

52 kuopos TMD. j visuomenę ir TMD. narius.

Lietuviai ir lietuvaiteis, kurie turite teatrališkas kningutes Kražių Skerdynės, malonėkite pranešti per atvirutes ant žemiau paduoto adresu; mes užmokėsim jums prisuntimo kaštus ir kningūčių vertę pagal paskirtą kainą. Rochesterio lietuvių labai žingėdauja matyti ant scenos „Kražių Skerdynės“, todėl, kurie turite minėtas kningutes, — malonėkite koregėciausia pranešti kningūti, o kningūti jums prisius pingus ir tuomet jū prisiusit kningutes. Tariame išvirš aciū.

Su pagarba 52 TMD. kningūsi — V. Klimas, 7 Gorham Str., Rochester, N. Y.

PAJIESKOJIMAI

Pajieskau savo švogerio, Andriaus Balevičiaus; jis vadina save Glinekin. Pirm 7 metų buvo pas mas atvažiavęs iš Scranton, Pa., sugrįžo ten atgal ir dabar nežinau kur randasi. Paieina iš kaimo Arzuolinės, gmino V. žainio, pavieto ir gubernijos Suvalkų. Mirė motina ir brolis, delto svarbu žinoti. Teiksis jis pats, ar kas kitas pranešti:

Kažys Stankevičius, 249 So. 1-th str. Brooklyn, N. Y. (17)

Pajieskau savo vyro.

Tris savaitės atgal buvo mūsų šliūbas ir 5 d. balandžio paliko mane su vaikais be cento išviliojęs iš manęs apie tris šimtus dolerių. Jo vardas — Petras Rudminas; paeina iš Kraunėjų kaimo, Vilkomirsko pav., Kauno gub. Jis yra biskį šliūbas ant tiesės kojos, plaukai garbinuoti. Jei kas tokį pamatysite — praneškite sekančiu adresu:

Zosė Rudminas, 185 North 2nd St., Brooklyn, N. Y. (17)

Pajieskau savo draugo Bolesiaus Dainauko; paeina iš Kauno gub., Raseinų pav.; du metai atgal atvažiavo j Ameriką, o dabar nežinau kur randasi. Meldžiu pranešti sekančiu adresu:

St. Karinaekas, Box 556, Spring Valley, Ill.

Pajieskau savo dėdės, Jokūbo Čapo. Amerikoje gyvena jau 10 metų; iš Lietuvos paeina: kaimo Šilinkų, parapijos Girkalnio, gub. Kauno. Girdėjau būk gyvena Chicagoj. Kas žino ar jis pats malonėkite atsisiaukti, nes yra svarbus reikalas.

Stasys Čapas, 804 Bank str., Waterbury, Conn.

Pajieskau savo seserį, Antaniną Stasikonis. Paeina iš Kauno gub., Ukmėrgės pavieto, Sėtos parapijos; ji atvažiavo j Rochester, N. Y. Ji pati ar kas ją žino. — malonėkite pranešti žemiau paduotu adresu, nes turin svarbų reikalą. Už pranešimą būsiu dėkingas.

Charlis Pauksztis, Box 169, Laconia, N. H.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda labai pigiai forničius, t. y. visi reikandai, kas tik yra reikalingi del gyvenimo; viskas nauja, dar mažai vartota. Priežastis pardavimo — savininkas išvažiuoja j tėvynę. Dažinokit pas savininką sekančiu adresu:

Jonas Balseys, 1082 Main Str., Bridgeport, Conn. (17)

Parsiduoda pigiai karčiama, labai geroj, prie fabriky, lietuviams ir lenkais apgyventoj vietoj. Biznis eina gerai, nes jau apie 20 metų kaip šioje vietoje laikoma karčiama. Laisiniai pigys, tik \$500.00 ant metų. Todėl norėniam pirkti yra labai pulki prog.

Priežastis pardavimo — savininkas važiuoja Lietuvon delei savo šeimos nesveikatos. Norinti pirkti, kreipkitės šiuomi antraštu:

J. V. Lutkauskas, 227 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

Reikalingi pirmos klesos preriali Darbas nuolatinis; gera mokestis.

I. Alfred Benjamin Co. 740 Broadway, New York.

LINKSMAS GRAŽUS VAKARELIS.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. 213-ta kuopa parengė Brooklyno lietuviams linksmą ir gražų vakarą ant subatos, 19 dieną balandžio, 1913, Tautiško Namo svetainėje. 101—103 Grand str., Brooklyn, N. Y. Bus sulosta dar Brooklyniečiams nematyta juokinga komedija po vardu „Velinas spastuose“. Apart minėtosios komedijos yra parengta gražus monologai, deklamacijos, dainos, šokiai ir lekiuojanti krasa.

Įzanga 25 centai. Muzika po vadovyste prof K. Strumskio. Salė atdara nuo 7:30 val. Pradžia 8:15 v. vakare.

Mylėtojus lietuviškų vakarų ir šėp visuomenę maloniai kviečiame ant šioj vakarą, kur visi būsit užganėdinti, nes čia išgirsit tikrai originališkus monologus ir deklamacijas.

Su pagarba S. L. A. 213-tos kuopos Komitetas.

BALIUS

su laimėjimu puikaus vyriško laikrodėlio ir puikaus albumo del paveikslų Parengtas šv. Jurgio draugijos. Atsibus Balandžio 29 d. 1913 metais, Svetainėje p. M. Skučo, 146 Morris st., Jersey City, N. J. Pradžia lygiai 7:30 val. vakare. Įzanga vyrams 25 cent., moterims ir merginoms — 10c.

DIDELIS PASILINKSINIMAS BALIUS IR PRAKALBOS.

Parengia S. L. A. 70 kp. Cliffside, N. J. Atsibus 26 balandžio (April) 1913. svetainėje George Casel, Bulls ferry Road Hudson Heights N. J. Prakalbos prasidės 7 val. vak. po prakalbų bus lietuviški šokiai ir lekiuojanti krasa. Tad velytina visiems atsilankyti kuoskaitlingiausia ant šio puikaus pasilinksinimo.

Įzanga 25 c. ypatai. S. L. A. 70 kp. Komitetas.

Jau išėjo pirmas numeris „PIRMYN“!

Prenumerata metams .. \$1.50

Pusei metų 80

Adresas: „PIRMYN“, 748 W. Lexington St., Baltimore, Md.

SKAITYTOJAMS.

Gerbiamieji „V. L.“ skaitytojai, kurių prenumerata užsibaigė ir gavote paraginti, mes kitaip būsimė priversti sulaukyti laikraščio siuntinėjimą. Tiems, kurie gavo paraginimo kortele, šis numeris yra siunčiamas paskutinis, iki atnaujinimo.

Pasarga: Permainant adresą, pirmiausia parašykite senajį, o paskui naują. Visada reikia rašyti kuoašikniausiai vardas, pavardė ir gatvės arba basko numeris, o tuomi palengvinsite administracijai darbą ir išvengsite daugelio nesupratimų. „Vien. Liet.“ Adm.

Konkursinis Geografijos Vadovelis

Kaina 75c. Apdaryta \$1.00. 120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y. I. J. Paukštis & Co.

Tarptautiškoji Akušerij MOKYKLA.

Moteris, norinčios išmokti akušerisuti, dabar tu legalsišką mokyklą Scrantone, Pa. Mokslas prasidės 2 d. Sausio, 1913 m. ir trauksit per 4 mėnesius. Pasibaigiant kursui, bus duotas diplomas, valdžios pripažintais visoje Šalije. Instoti mokyklon gali moteris, turinčios nema žiaus 20 metų amžiaus ir mokančios bent skaityti ir rašyti. Už kursą mokasi \$100.00. Mokyklon Lietuvos prima „The International College of Midwifery“. DR. J. SZLIUPAS, Prezidentas. 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Telefonas: 6426—J—Market.

Daktaras JONAS J. KAŠKIAUČIUS

VALANDOS: 8—11 ryte, 1—3 po pietų, 7—9 vak. Seredomis 8—11 ryte. 152 Polk Str. prie Ferry Str. NEWARK, N. J.

DAKTARAS A. BACEVYČE

GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J. 200 Marshall St., ir kampas Second St. Iš ryto nuo 8—9, po pietų nuo 2—3 ir vakare nuo 6—8 Telephone 1337 R. Elizabeth.

Daktaras A. S. Jankaukienė

Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų lanko prie pašalų. VALANDOS: Nuo 12—2 po piet. ir vakare nuo 7—8 vakare. 265 Berry St., prie Grand St. BROOKLYN, N. Y.

Dr. J. S. Message (Misevicia)

272 BERRY STREET Brooklyn, N. Y. Tel. 565 Greenpoint Specialistas širdies ir plaučių ligų. OFFICE HOURS: 8—10 A. M. 12—2 P. M. 6—8 P. M.

GERA PROGAI!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00. Vaikų Drangas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo. 15c. Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo. 10c. Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveiksiais (apdaryta). 35c. Viso \$1.60. Kas atsitys iškirpęs šitą apgarsinimą iš „Vienybės Lietuovnikų“ ir j \$1.00 per money order, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. Mikolainis

Box 62 New York City

PIRMAS LIETUVIŠKAS Fotografistas ir Mallorius Geras darbas. Vidutiniška čienia. **G. BENSON,** 328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

O KAS ČIA?

Na-gi popieriai laikams rašyti su visokiais gražiais pasveikinimais ir su tam pritinkančiomis dainelėmis, su aukšnimis raidėmis, su gražiomis šilkinėmis kvietkelėmis ir visokiais paveikslečiais, parsiduoda labai pigiai. Kas prisius 25 centus pačo markėmis, tas aplaikys 12 popierių su konvertais; kas prisius 1 doliarį per Money Orderj arba registruotame laiške, tas, aplaikys 5 tuzinus oopierių su konvertais ir dar pridėsiu dovanų kabalę, kaip iširti savo laimę su pagelba kazyrų (kortų).

F. Noreika, Salem, N. J. (16)

Pajieskau savo vyro, Prano Miklušo. Paeina iš kaimo Varnagirių, parapijos Krokalkaukio, pavieto Kalvarijos, Suvalkų gub. Jan 13 metų kaip nežinau kur jis gyvena. Kas apie jį žinote, malonėkite pranešti šiuo adresu: Katrė Miklušis, 19 School str., Brooklyn, N. Y. (19)

Parsiduoda kriaučiškas biznis — kostumieriškas štoras (krautuve) su visais įtaisymais ir stubų forničiais. Biznis eina labai gerai. Priežastis pardavimo — savininkas serga. Apgyventa lietuviams ir lenkais. Kreipkitės sekančiu adresu: 120 Grand str. Brooklyn, N. Y. (18)

LIETUVIAI! Bukit Lietuviais!

Nesipuokšit svetimoms plunksnoms, Rašykites prie savo organizacijos SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE! moka posmertinę ir ligoj pašalpą.

„KUOM NORI BŪT: VARNA SVETIMOSE PLUNKSNOSE, AR ŠAUNU LIETUVIŲ?“

Informacijų pasiklaus savo miesto kuopos viršininkų, arba rašykit j Centrą. A. B. STRIMAITIS,

307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

Tel. 279 Greenpoint. Geriausia lietuviams užieiga pas **JONĄ KULBOKA** Skanus Alus. Gardi Ašjelka. Visoki Vynai. Kvepianti Cigarai. **74 Grand Street** Kampas Wythe Ave. BROOKLYN, N. Y.

LOXOL PAIN-EXPELLER REG. U.S. PAT. OFF. ALCOHOL 40 & 50% F. RICHTER & Co. NEW YORK. REMEDY FOR RHEUMATISM GOUT - NEURALGIA LUMBAGO - COLIC PAINS - SACHACHES SPRAINS & BRUISES. NESIDUOKITE APGAUTI SU NUDA-VIMAIMAIS. TIK SITAS YRA TIKRASIS. JŪS JĮ GALITE PAŽINTI ANT INKARO.

VIEN TIK BEGYJE ŠIO MENESIO.

Atsiradus lietuviškų rekordų, mes parduodam gramfoną su 40 dainelių arba šokių už 28 dolerius, kuris pirmiau prekevo (kaštavo) 55 doleriai. Ant išmokesčio 2 dol. ant mėnesio arba 50 centų ant savaitės. Šiomis dienomis apturėta daug naujų rekordų, pridainuotų Valkininkų Bažnytinio choro, Rygos lietuvių choro ir pavienių ypatų iš Lietuvos sekančias daineles: Vestuvių daina. Ant krašto marių. Nėris upė ir Šešupė. Pro darželį jaut. Sikių bačka. Velnio pritiki-mas, ir daugel kitokių. Musų gramafonai gvarntuoti ant 10 metų. Reikalaukite katalogą. Adresas:

Greater New York Phonograph Company 308-310 Grand Street. New York City. Teleph. 3425.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidans popieriaus, keliuose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvių stulbės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekviena įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exemplorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS pas PETRA A. DRAUGELI.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl miltinų ir veselių. Nepamirškite šios atsakančios vietos, o busit užganėdinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y. Pabel Wythe Ave.

PUIKUS HOTELIS

Andrius Milisauko

Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepanti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiuojantys, nepamirškite šios puikios vietos.

16 Baltimore St. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dryp

Telephone 1381

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas graborius.

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuviams, vesielioms ir krikštynoms.

Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, krepkitės reikale.

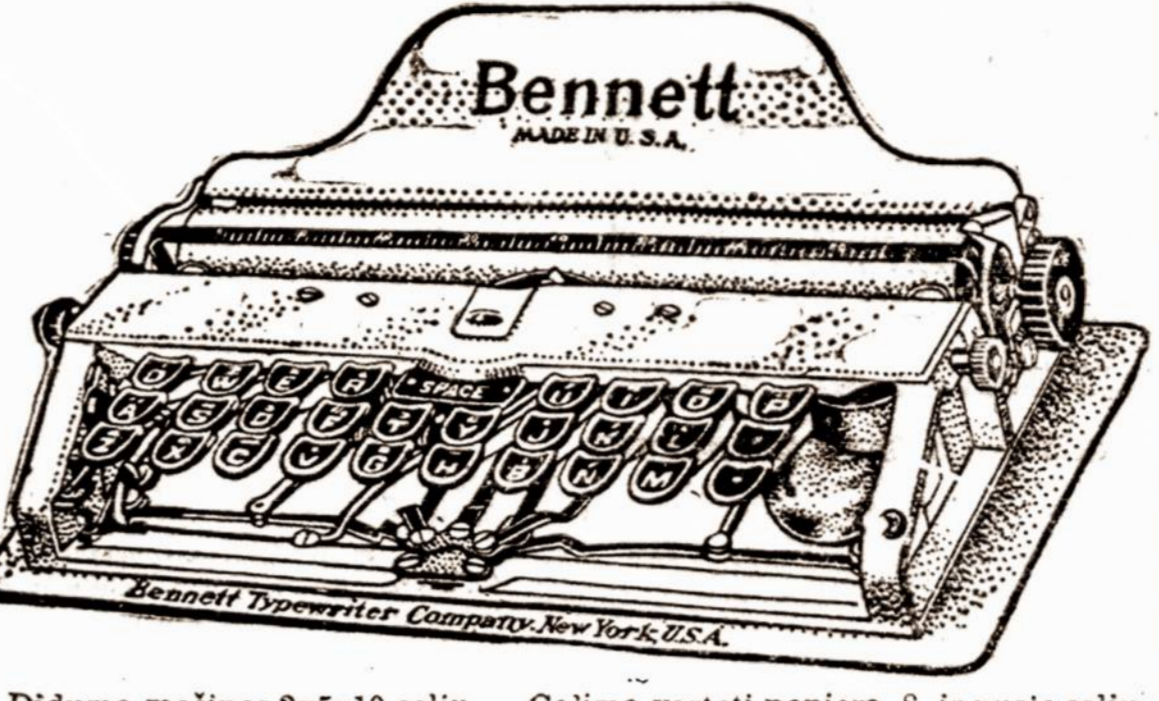
PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Copyrights and Labels registered. FIRST CLASS PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo. for free report on patentability. All business confidential. HAD-BOOK FREE. Explain everything. Tells How to Obtain and Sell Patents. What Inventions Will Pay. How to Get a Partner. Explains best mechanical movements, and contains 200 other subjects of importance to inventors.

H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Wilson Bldg. WASHINGTON, D. C.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00

Bennett Typewriter yra tai naujiausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už \$100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirtu plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

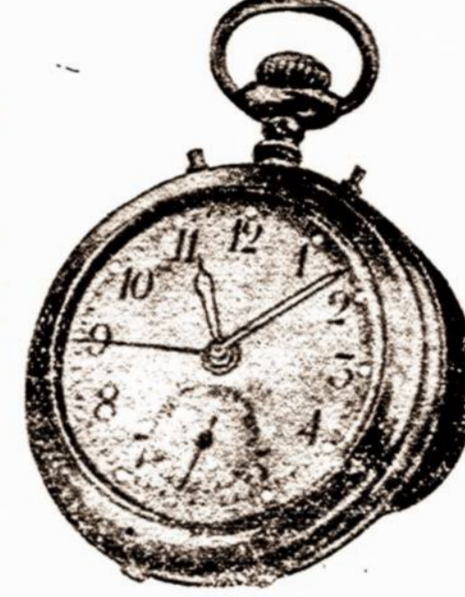
Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierį 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volėlis su literomis mainosi ir tokiu būdu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kšeniuje. Ji yra netikėtai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Paukštis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Naujas išradimas!

Laikrodėlis elektrinis, kšeniškas; tamsoj gali matyti adynas, budintojas iš miego; gali pribadinti. Labai naudingas dėl darbininkų mainose dirbančių. Viršai metaliniai juodi, viduriai drestyti, vertės 15 dolerių ir retėželis vertės 8 dolerių, garantuotas ant 25 metų. Sykiu laikrodėlis ir retėželis už 15 dol. Prisiųsk 10 dolerių tai gausi laikrodėlį ir retėželį, o kaip paimsi prisiųstus daiktus, tada man prisiųsi 3 dol.

J. Schidlofsky Room 204
28 Main St. Brockton, Mass.

„SVYTURYS“

1913 metų.

Visas metraštis su įvairiais straipsniais geriausių rašėjų Europos ir įvairioms statistikoms visos Lietuvos, labai naudingas. Prekė tik 75 c.

Gaunamas pas **J. J. PAUKŠTĮ & CO.**
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1295 Greenpoint.

P. BUTKUS

LIETUVIŠKAS GRABORIUS (Undertaker).

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuviams, vesielioms ir krikštynoms. Lietuviai, krepkitės reikale pas lietuvių.

Mano gyvenimo ofisas atdaras dieną ir naktį.

213 1/2 BERRY ST. BROOKLYN, N. Y.
Branch Office 48 Hudson Ave.

Rusizkai Amerikonizka Linija. Vienatėnė be perėjimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.

8 d. į Rotterdamą	11 dienų į Liepoją	Išplaukimas iš New Yorko.
III klasa \$33	III klasa \$35	Kursk April 19th
II „ 45	II „ 50	Czar May 3th
I „ 60	I „ 70	

Dėl smulkesnių žinių krepkitės in mūsų agentus ir centrališką kontorą **A. E. JOHNSON & CO.** General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

SAULE

Du-kart nedėlinis laikraštis

Smagiausias lietuviškas laikraštis visoje pasaulėje.

Išėina kas UTARININKA ir PĖTNYČIA

Prenumerata kaštuoja:

Amerikoj Ant viso meto \$2.50
Ant pusės meto \$1.25
Ant ketvertio meto 65c.

EURO- Resioje ir Lietuvoje \$3.50
Anglijoj ir Skotlandijoj 15 sh.
POJE Prusose 15 markių.

MĖNESINIS RAŠTAS

Linksma Valanda

Išėina apie 15 d. KOŽNO MĖNESIO.

Talpinasi visokių gražių istorijų, pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:

Amerikoj ant viso meto tik \$1.
Rosioje \$1.50. Anglijoje 7 sh.
Prusose 7 mk.

Kas užsirašo „SAULE“ ir „LINKSMA VALANDA“ ir pilnai užsimoka, tai abu raštus gauna per visą metą už \$3 in Ameriką, in Rosiją \$4.50, in Angliją 7 sh. Prieš tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANĄ puikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.
420-522 W. South AL.
MAHANOY CITY, PA.

ATIDARYTA

Didžiausias pasaulėje teatras.

Hippodromas ant aštunto sezono su visais naujais lošimais, kurie vadyns „Under Many Flags“ (Po daugeliu vėliavų). Šis naujas veikalas peržiūrėtas per Arthur Voegtlin; Stage grupavimas ir muzika vedama Mr. Wm. J. Wilson; drama rašyta ir stačius per Mr. Carroll Fleming. Muzika prista tyta per Mr. Manuel Klein. Scena daro neįspasakytą įtekme Voegtlin, kurio namas pasigarsinę kaip augščiausias lošimo namas New Yorke ir geriausia turintis intekmę. Per visą vasarą daugybė žmonių dirbo ant šio garsaus teatro prirėngimo po prižiūra Mr. Voegtlin. Kaip titulas parodo tai daugybė žemių bus perstatoma se atlankumu visokių žeme su p. laikymu muzikos prie kiekvienos šalies. Penkiolika scenų ir baletų susideda į „Flowers of the Nations“ (Tautų gėlės), bus rodoma ir visas parodymas naujas.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.
F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos PIRTYS

274 South First Street, (tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)
BROOKLYN, N. Y.

Perėjo in naujas rankas ir viskas gerai prižiuriama. Užėikite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarinniką.

Teisingiausia Lietuviška Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Lavių, keleiviai visados bus užganėdintais.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuogreičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kauceja \$30 000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėti dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu.

PIRMOS KLASOS HOTELIS. Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiška ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-8)

THE LACKAWANNA

Parankiausiai geležinkelio Europon keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasażierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų anglių kelias).

Trumpiausias kelias į Buffalo. Tiesiai į Serantoną ir Anglijų Sirij. Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.

Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.

Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių kasdien.

Tarpe visų vietinių Punktų nuolatini ir parankus susinešimas. Artymensnių informacijų apie kainas, traukinių bogiojimą, etc., krepkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

George A. Cullen,
Passenger Traffic Man
90 West Street, N. Y.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikojė.

Užtikome visokių gantukų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gasiniais Intaisais nuajausios modos. Į šak užtikome soviet \$1000 ratų filmos. Importuojam iš visų dalių svieto, specialiai tikime padary daug Lietuviškų Ilustracijų dėl Dainų, Deklamacijų, Referatų ir Prasekčių, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsimat arba norit užsimat šiuos biznis, reikalaujanti pagalbos laukite prie:

American Film Exchange
A. T. Raciunas Mgr.
630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
Phone 2336 W. Bedford.

14 metų senas laikraštis

KATALIKAS

Išėina kas Ketvergą, Chicago, Ill.

Laikraštis „Katalikas“ 12-kos puslapių, didžiausio formato, redaguojamas geriausių redaktorių, talpina raštus geriausių raštiniškių ir visuomet telpa visokių žinių iš Didžiosios Lietuvos, Prusų arba Mažosios Lietuvos, Amerikos ir abelnai iš viso pasviečio.

„Kataliko“ prenumerata Suvienytose Valstijose Šiaurinės Amerikos:

Metams **\$2.00**, pusei metų **\$1.00**

Kanadoj ir Meksike:—
Metams **\$3.00**, pusei metų **\$1.50**

Rosioj, Lietuvoj ir kitose užrubežinėse viešpatystėse:
Metams **\$3.00**, pusei metų **\$1.50**

Užsirašyti „Kataliką“ galima kiekviena laike.

Užsirašant „Kataliką“ reikia drauge ir prenumeratą siųsti per pašto Money Orderj arba pinigų registruotam laiške ant išleistojo rankų, adresuojant šiteip:

J. M. TANANEVICZIA
3249-53 S. Morgan St., Chicago, Ill.
Rašykite tuojaus, o gausite vieną „Kataliko“ numerį ant pažiuros veltui.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuskos Parodos už rūpestingą ir artistiską išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSALKINIŲ LAŽŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turi: už garbę apreiškinti guodintiems Kunigams ir guodotinioms Draugystėms, kad aš dirbu visus augščiau paminėtus daigtus **PIGIAUSIAI, TEISINGIAISIAI IR GERIAUSIAI**, nes per daugelį metų užsiimdama išdirbiniais įėjau geriausių praktikų ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

ZMIJEJCZNIK

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERSAULIŲ, MO, REUMATIZMO, STRENU SOPES, SAUSGELŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jezu noli lojoje ir nelaimėje pasisebėti, neįleskok rodos pas kokius nemokintus žydėjus ar kryžiuokius savo prieuoly, bet krepikis arba tiesiai pasrašyk pas savo ločną vienatui, reikalaujant atsakymo, gryną ir gydančių vaistų.

— pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKI
Plymouth, Pa.

garsų dirbėję „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių“ o perstikrinai, kad netiškleisi veltui ir ant apgavystių savo sukia uždirbtu centu.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tikrai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moter.

„Lenkiškai-Lietuviški“ vaistai jau tūkstantus padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažinti.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagalbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laišku, o niekuomet to nesi gailėsi.

Adresas:
Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Nepamirškite Tautiško Namol!

Erta, daili salė mingams, veselijoms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpija cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

A. RAZUTIS
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

H. B. ROSENSON,
BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1102 W. Washington

12 dideliu ir 12 mažu, PRIETELAI LIETUVIAI

ADVOKATAS KAZIS KRAUCUNAS.

Burgs 9 metus Skrytiasis Vaininkas. Inspektoriu Suvienytų Valstijų Imigracijos: turi visas tiesas kaip Attorney, Advocate, Proctor, Solicitor ir C. uncolor-at-Law. Veda visokias bylas (provas) visuose teismuose ir d. paraimetu skyriuose. Gavimui natūrinų, krodikių, šališkais, įdėdami krasos ženklei atsakymai. Vedimui svarbių bylių ir reikalų, pribana ypatingai ir visą Valstijas ir užsienio sualy pareikalavimo. Adresas:
KAZIS KRAUCUNAS, Attorney-at-Law
Box 296, Keetchikan, Alaska.

Jonas S. Lopatto
Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvaniaijos Universitetą), užsilma varymu provy visuose teismuose.

Ofisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENNA.

Office Phone Peoples 37
Bell 47
Residence Peoples 1100

ATYDAI KRIAUCIUM!

Lietuviška knyga, kirpimai vyriškų drabužių, su 25 braizininiais ir 10 paveikslų, 50 pusl. Prekė \$2.50. Tokia pat knyga—moteriškų drabužių. Prekė \$2.50.

Užsakant abi sykiu, prekė \$5.00.

Šios knygos yra tikrai, ką turi žinoti geras kriaudius. Neturėjimas drauge fig. knygyne, reikiia nustatimui nuo savęs geresnio uždario bio ir pasekmės pramonystėje.

Duoda Lekejas Kirpimui.

Pilnais siųsti per „Money Order“. Reikliaujant atsakymo visados priglauosi už 2c. Stamp **J. TOPILIS**
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.